

บทที่ 5

การคาดประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมโดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ในบทนี้มีเนื้อหาหลักเป็นการนำเสนอการคาดประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม โดยนำผลจากการศึกษาด้านความสัมพันธ์ของลักษณะนิเวศวิทยาของเมืองที่มีต่อการเกิดอาชญากรรมในส่วนก่อนหน้า มาใช้ในการวิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมที่เป็นอยู่ในเมืองเชียงใหม่ โดยการใช้คุณสมบัติของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการซ้อนทับชั้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอาชญากรรม และคาดประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากการซ้อนทับแผนที่ โดยศึกษาจากพื้นที่ที่มีองค์ประกอบด้านนิเวศวิทยาของเมืองที่ก่อให้เกิดคดีอาชญากรรมสูง ดังนั้น พื้นที่เสี่ยงดังกล่าว จึงเป็นเพียงลักษณะทางทฤษฎีที่กำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมในเมืองเชียงใหม่ และจะต้องนำไปเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่มีการเกิดคดีซ้ำซาก หรือพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมในสภาพความเป็นจริง ผลการศึกษาที่ได้ นอกจากจะทำให้ได้พื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะและมีขอบเขตพื้นที่ชัดเจน ที่ควรต้องมีการเฝ้าระวังหรือดูแลให้มากขึ้นนั้น ยังจะช่วยลดภาระของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ ให้มีอาณาบริเวณและมีขนาดชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม และทำให้ทราบว่า บริเวณใดของเมืองที่จะต้องดูแลเป็นพิเศษ หรือหามาตรการในการแก้ไขได้โดยเร็วอีกด้วย

5.1 การคาดประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรมในบทที่ 4 มีปัจจัยทั้งหมดที่นำมาคาดประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมเพียง 5 ปัจจัยเท่านั้น คือ ระยะห่างจากศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมืองเชียงใหม่ การใช้ที่ดิน ระยะห่างจากถนน ระยะห่างจากทางแยกทางร่วมต่างๆ ระยะห่างจากพื้นที่ของกลุ่มสังคมและสถานที่เฉพาะที่อาจเกิดอาชญากรรม ส่วนปัจจัยที่ไม่นำมาเกี่ยวข้องกับการคาดประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม คือ ความหนาแน่นประชากรและความหนาแน่นอาคาร ทั้งนี้เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์ของการเกิดอาชญากรรมตามที่วิเคราะห์ได้จากบทที่ 4 ในการเปรียบเทียบลักษณะทางนิเวศวิทยากับการเกิดอาชญากรรมทั้งรายประเภทคดีและจำนวนคดีโดยรวม ความหนาแน่นประชากรมีค่าความสัมพันธ์กับจำนวนคดีโดยรวมที่ต่ำ และเป็นลักษณะเดียวกับความหนาแน่น

อาคาร นอกจากนี้มีเพียงบางประเภทดีเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับสองปัจจัยดังกล่าวและมีเป็นจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับคดีประเภทอื่นๆ (ตาราง 5.1)

ตาราง 5.1 การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางนิเวศวิทยาของเมืองเชียงใหม่ กับการเกิดคดีอาชญากรรม พ.ศ.2543

ลักษณะความสัมพันธ์	ลักษณะทางนิเวศวิทยาของเมืองเชียงใหม่	ประเภทคดี						
		ลักทรัพย์	วิ่งราวทรัพย์	ชิงทรัพย์	ปล้นทรัพย์	ลักทรัพย์จักรยานยนต์	ลักรถยนต์	รวม
สัมพันธ์	ระยะห่างจากศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมือง	-0.96	-0.86	-0.83	-0.8	-0.91	-0.94*	-0.94
	การใช้ที่ดิน	0.7	0.61	0.99	0.86	0.89	0.82	0.5
	ระยะห่างจากถนน	-0.67	-0.83	-0.8	-0.35	-0.93	-0.99	-0.87
	ระยะห่างจากทางร่วมทางแยกของถนน	-0.8	-0.84	-1	-1	-0.98	-0.77	-0.98
	ระยะห่างจากกลุ่มสังคมเชิงพื้นที่และสถานที่เฉพาะต่างๆ	-0.71	-0.71	-0.76	-0.75	-0.77	-0.8	-0.74
ไม่สัมพันธ์	ความหนาแน่นอาคาร	0.24	0.98	0.21	0.48	0.66	0.23	0.55
	ความหนาแน่นประชากร	-0.14	0.74	-0.06	0.07	0.09	-0.21	0.05

ที่มา: คัดแปลงจากผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองกับการเกิดอาชญากรรม พ.ศ.2543

ส่วนปัจจัยด้านการใช้ที่ดิน แม้ว่า ในด้านคดีโดยรวมมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างอันดับของการเกิดคดีแยกตามประเภทการใช้ที่ดิน พ.ศ.2538 และ พ.ศ.2544 ปานกลาง แต่เมื่อเปรียบเทียบอันดับการเกิดคดีรายประเภทกลับมีความสัมพันธ์กันสูงในคดีส่วนใหญ่ จึงนำมาใช้ร่วมกับการคาดประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม นอกจากนี้ วิธีการในการให้ค่าคะแนนตามลักษณะทางนิเวศวิทยาของเมืองนั้น ให้ปัจจัยที่นำมาเกี่ยวข้องด้วยมีความสำคัญเท่ากันทั้งหมด โดยที่ค่าคะแนนสูงสุดคือ 3 หมายถึง มีจำนวนคดีเกิดขึ้นในพื้นที่ลักษณะดังกล่าวมากที่สุด ค่า

คะแนนปานกลาง คือ 2 หมายถึงมีจำนวนคดีเกิดขึ้นในพื้นที่ปานกลาง และค่าคะแนนเป็น 1 หมายถึงมีจำนวนคดีเกิดขึ้นในพื้นที่น้อย หรือไม่มีเลย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ระยะห่างจากศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมืองเชียงใหม่

จากการวิเคราะห์ทางระหว่างจุดศูนย์กลางเมืองทั้งศูนย์กลางหลักและรอง ไปยังสถานที่เกิดเหตุแต่ละแห่งในปี พ.ศ.2543 เมื่อวิเคราะห์หาพื้นที่ภายในเมืองเชียงใหม่ที่มีลักษณะเป็นศูนย์กลางธุรกิจแล้วนั้น พบว่า ศูนย์กลางธุรกิจหลักของเมืองมีพื้นที่ครอบคลุมบริเวณตลาดวโรรส ตลาดต้นลำไย และบริเวณย่านการค้าไนท์บาร์ซาร์ ส่วนบริเวณศูนย์กลางธุรกิจการค้ารอง มีสามบริเวณคือ บริเวณตลาดศิริวัฒนาริมถนนช้างเผือก บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว และย่านพาณิชย์กรรมริมถนนเจริญเมือง(รูป 2.7) จากนั้นวิเคราะห์หาจากศูนย์กลางเหล่านี้กับสถานที่เกิดอาชญากรรมด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางใกล้ที่สุด (Nearest Neighbor) โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ในการคำนวณระยะทาง เมื่อวิเคราะห์ทางจากศูนย์กลางทั้งหมดไปยังสถานที่เกิดเหตุที่อยู่โดยรอบ เห็นได้ชัดเจนว่า จำนวนคดียิ่งสูงขึ้นในบริเวณที่ใกล้จุดศูนย์กลางเมือง ในทางกลับกัน เมื่อจำนวนระยะทางเพิ่มมากขึ้น จำนวนคดีก็ยิ่งลดลงตามลำดับ (ตาราง 4.1) พบว่า ค่าระยะทางที่วัดได้จากจุดศูนย์กลางเมืองไปยังสถานที่เกิดเหตุแต่ละแห่งนั้น มีระยะทางเฉลี่ย 1.36 กิโลเมตร จากนั้นจึงกำหนดระยะแนวกันชนจากระยะทางเฉลี่ยดังกล่าว ทุกช่วงระยะทาง 1.36 กิโลเมตรจากศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมืองเชียงใหม่ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ -0.94 หรือหมายความว่า ยิ่งพื้นที่ที่มีระยะห่างจากใจกลางเมืองน้อย จำนวนคดีเกิดขึ้นมาก ในทางกลับกัน พื้นที่ที่อยู่ห่างจากใจกลางเมืองมาก มีจำนวนคดีน้อยกว่า แล้วให้ค่าคะแนนตามลำดับระยะห่างจากใจกลางเมือง(ตาราง 5.2) ดังนี้

ตาราง 5.2 การให้ค่าคะแนนตามลำดับความสัมพันธ์ของระยะห่างจากศูนย์กลางเมือง

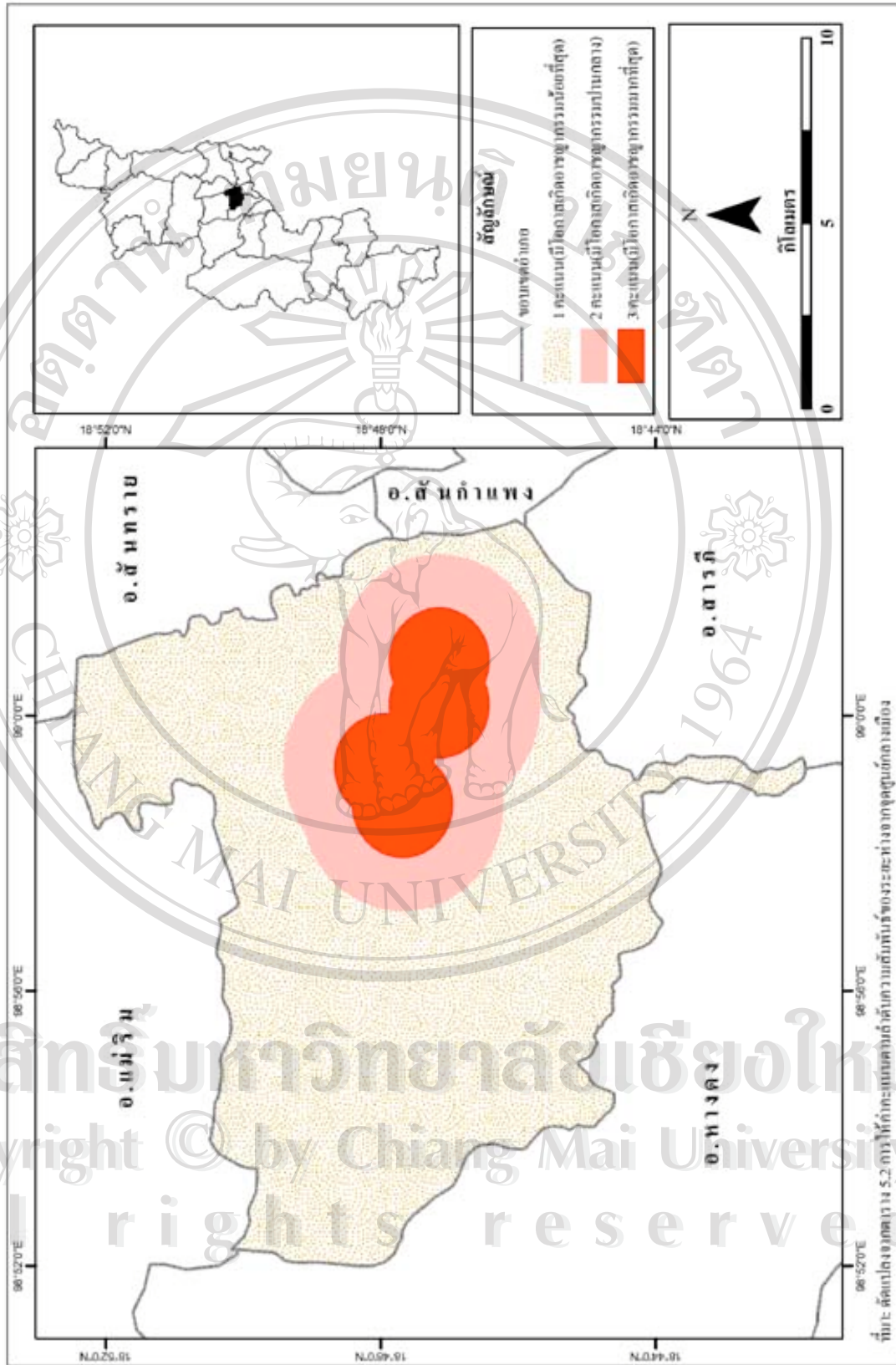
ระยะห่างจากใจกลางเมือง(พื้นที่กันชน)	จำนวนคดี	ค่าคะแนน
0-1.36 กิโลเมตร	510	3
1.37-2.73 กิโลเมตร	302	2
2.74-4.09 กิโลเมตร	79	1
4.1-5.45 กิโลเมตร	20	1
มากกว่า 5.45 กิโลเมตร	1	1
รวม	912	

ที่มา: ดัดแปลงจากตาราง 4.1 เปรียบเทียบระยะห่างจากศูนย์กลางเมือง ไปยังสถานที่เกิดเหตุแต่ละแห่ง

สาเหตุที่ให้ค่าคะแนนสูงสุดในชั้นข้อมูลแผนที่ระยะห่างจากใจกลางเมือง มีค่าคะแนนเป็น 3 เนื่องจาก เมื่อพิจารณาในการกำหนดค่าคะแนนสูงสุดของระยะห่างจากศูนย์กลางเมืองนั้น เป็นการคำนวณค่าคะแนนตามสัดส่วนของจำนวนคดีที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่แต่ละช่วงระยะทาง ซึ่งเห็นได้ว่า บริเวณที่ใกล้ใจกลางเมือง มีจำนวนคดีมากที่สุด จึงกำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 5 หรือหมายความว่า บริเวณที่ใกล้ใจกลางเมืองมีความสำคัญมากที่สุด ในขณะที่เมื่อห่างจากใจกลางเมืองออกไป ในช่วง 1.37-2.73 กิโลเมตร มีจำนวนคดีโดยรวมปานกลาง และมีอัตราส่วนของจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในระยะทางนี้เป็น 2.96 เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่อยู่ใกล้ใจกลางเมืองมากที่สุด ส่วนบริเวณอื่นๆ มีจำนวนคดีน้อย จึงได้ค่าคะแนนตามสัดส่วนของจำนวนคดีลดน้อยลงตามลำดับ(รูป 5.1)

จากการกำหนดค่าคะแนนให้แก่บริเวณระยะห่างจากศูนย์กลางธุรกิจใจกลางเมือง ได้ผลลัพธ์เป็นพื้นที่ 3 บริเวณ ตามเกณฑ์ของระยะห่างจากศูนย์กลางธุรกิจ ได้แก่

- บริเวณที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมมากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 ครอบคลุมพื้นที่โดยรอบย่านตลาดวโรรส ตลาดศิริวัฒนา ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว และย่านพาณิชย์กรรมริมถนนเจริญเมือง ในรัศมี 1.36 กิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ 16.87 ตารางกิโลเมตร
- บริเวณที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมปานกลาง มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 อยู่ถัดจากพื้นที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมมากที่สุด มีระยะห่างจากศูนย์กลางเมืองมากกว่าบริเวณแรก แต่ไม่เกิน 2.73 กิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ 29.34 ตารางกิโลเมตร
- บริเวณที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมน้อยที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 หรือบริเวณที่เหลือทั้งหมดของเมืองเชียงใหม่ คิดเป็นพื้นที่ 143.45 ตารางกิโลเมตร

รูป 5.1 การให้คะแนนตามระยะห่างจากศูนย์กลางธุรกิจหลักและรองของเมืองเชียงใหม่ พ.ศ.2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2) ประเภทการใช้ที่ดิน

การให้ค่าคะแนนสำหรับการใช้ที่ดินที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรม มีวิธีให้ค่าคะแนนในลักษณะเดียวกันกับการให้ค่าคะแนนของศูนย์กลางธุรกิจใจกลางเมือง โดยนำจำนวนคดีในแต่ละประเภทการใช้ที่ดินมาจัดกลุ่มใหม่ เนื่องจากว่า การใช้ที่ดินที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีลักษณะเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ และในความเป็นจริงแล้ว การเกิดอาชญากรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ของการใช้ที่ดิน แต่ขึ้นอยู่กับลักษณะของการใช้พื้นที่ โดยเรียงอันดับจำนวนคดีแยกตามประเภทของการใช้ที่ดินเป็นรายปี ซึ่งอันดับจำนวนของคดีมีความสอดคล้องปานกลางในคดีโดยรวม หมายความว่า อันดับของจำนวนคดีตามการใช้ที่ดินรายปีนั้น มีความแตกต่างกันอยู่บ้างตามการใช้ที่ดิน แต่อย่างไรก็ตาม การใช้ที่ดินบางประเภทที่มีจำนวนคดีมาก ในปี พ.ศ.2539 ก็ยังคงสูงอยู่อย่างนั้นในการใช้ที่ดินประเภทเดียวกันในปี พ.ศ.2543 ดังนั้น การให้ค่าคะแนนของการใช้ที่ดินจึงให้ตามค่าอันดับจำนวนคดีตามประเภทการใช้ที่ดินทั้ง 2 ปี หรือหากการใช้ที่ดินทั้ง 2 ปีนั้นมีจำนวนคดีสูงอย่างต่อเนื่อง ค่าคะแนนที่ได้ก็จะสูงตามไปด้วย และหากความถี่ของการเกิดคดีอาชญากรรมนั้น ไม่มีความแน่นอนว่ามีจำนวนคดีเท่าใดในการใช้ที่ดินประเภทนั้น ก็ให้ค่าคะแนนตามจำนวนคดีที่เกิดขึ้นการใช้ที่ดินในปี พ.ศ.2543

ตาราง 5.3 การให้คะแนนตามประเภทการใช้ที่ดินจากจำนวนคดีในพื้นที่ พ.ศ. 2543

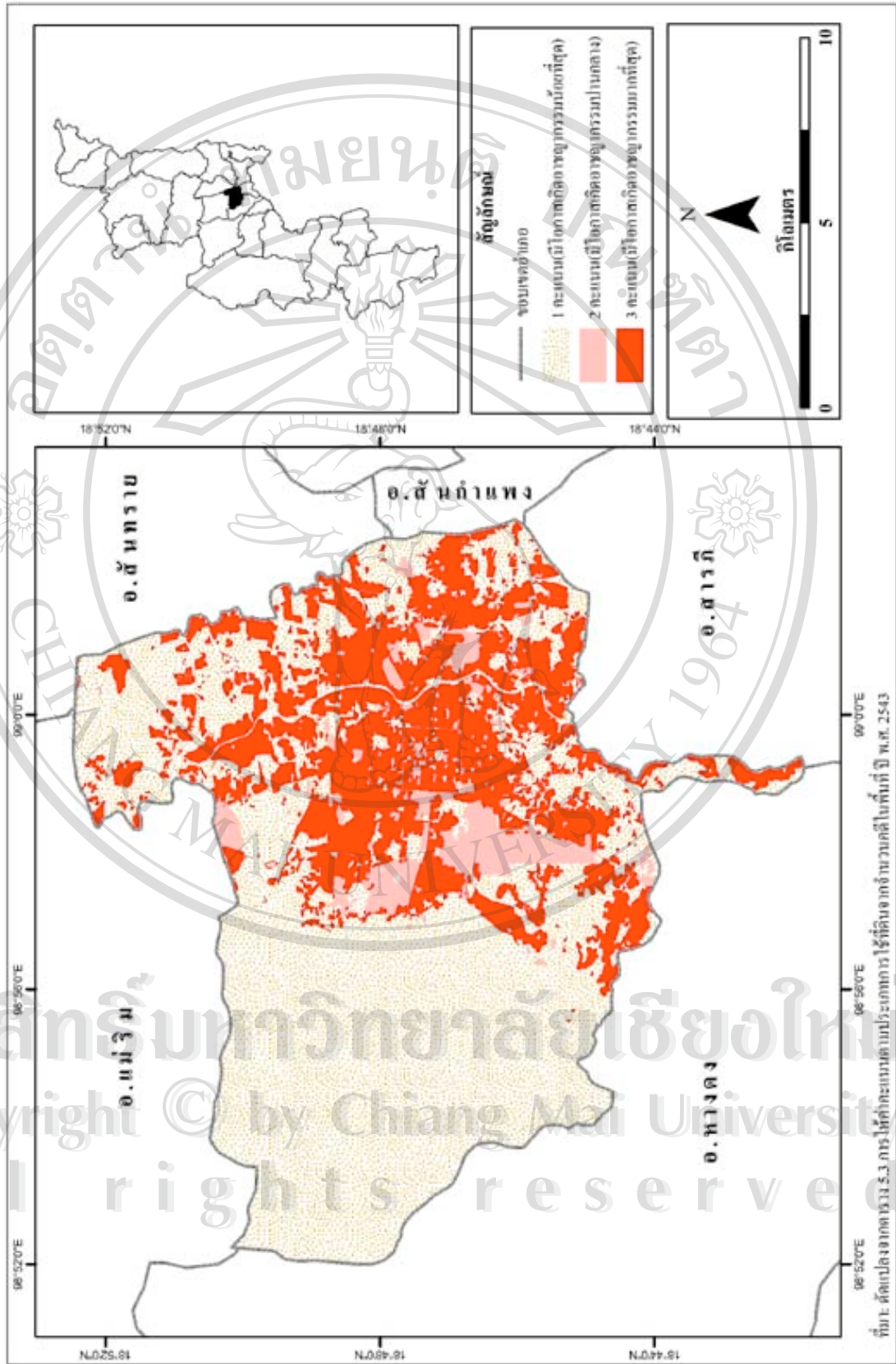
การใช้ที่ดิน	พ.ศ.2543	ค่าคะแนน
พาณิชย์กรรม	387	3
ที่พักอาศัย	289	3
สถาบันการศึกษา	100	2
สถาบันราชการ	58	1
นันทนาการ	33	1
สถาบันศาสนา	19	1
พื้นที่รกร้าง	17	1
เกษตรกรรม	5	1
พื้นที่ป่า	4	1
รวม	912	

ที่มา: ดัดแปลงจากตาราง 4.2 ประเภทการใช้ที่ดิน พ.ศ.2538 และ พ.ศ.2544 กับจำนวนคดีแต่ละประเภท พ.ศ.2539 และ พ.ศ.2543

จากตาราง 5.3 ในการกำหนดค่าคะแนนของการใช้ที่ดินที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรม นั้น ใช้วิธีพิจารณาจำนวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในการใช้ที่ดินแต่ละประเภท ซึ่งมีการใช้ที่ดินที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นทั้งหมด 9 ประเภท เมื่อเรียงอันดับจำนวนคดีในการใช้ที่ดินแต่ละประเภท ในปี พ.ศ.2543 โดยเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า การใช้ที่ดินที่มีจำนวนคดีเกิดขึ้นสูงที่สุดคือ พาณิชยกรรม และที่พักอาศัย ตามลำดับ จึงให้ค่าคะแนนเป็น 3 หมายความว่า เกิดคดีอาชญากรรมขึ้นในการใช้ที่ดินประเภทนี้มากที่สุด รองลงมา คือการใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการ และสถาบันการศึกษา มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่เหล่านี้ปานกลาง จึงให้ค่าคะแนนเป็น 2 ส่วนการใช้ที่ดินประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่น้อย จึงให้ค่าคะแนนเป็น 1

ความหมายของค่าคะแนนที่กำหนดให้การใช้ที่ดินแต่ละประเภท โดยความหมายอีกนัยหนึ่งก็คือ ความสำคัญของการใช้ที่ดินประเภทนั้นๆ ที่มีต่อการเกิดอาชญากรรม ค่าคะแนนที่มีค่ามาก หมายถึงมีการเกิดอาชญากรรมในการใช้ที่ดินในประเภทนั้นๆ มาก และในทางกลับกัน หากค่าคะแนนที่ได้มีค่าน้อย หมายถึงว่า การเกิดอาชญากรรมในที่ดินประเภทนั้นๆ มีน้อย จึงได้ค่าคะแนนที่ต่ำกว่าการใช้ที่ดินประเภทอื่นๆ โดยสรุปเป็นบริเวณต่างๆ ตามเกณฑ์ของการใช้ที่ดิน(รูป 5.2) ดังนี้

- บริเวณที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมมากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 คือ การใช้ที่ดินที่เป็นพาณิชยกรรม และที่พักอาศัย คิดเป็นพื้นที่ 54.96 ตารางกิโลเมตร
- บริเวณที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมปานกลาง มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 คือ การใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการ และสถาบันการศึกษา คิดเป็นพื้นที่ 11.07 ตารางกิโลเมตร
- บริเวณที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมน้อยที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คือ การใช้ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา พื้นที่นันทนาการ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่รกร้าง พื้นที่ป่าไม้ คิดเป็นพื้นที่ 123.63 ตารางกิโลเมตร

รูป ร.2 การให้คะแนนตามประเภทการใช้ที่ดินของเมืองเชียงใหม่ พ.ศ.2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

3) ระยะห่างจากแนวถนน และระยะห่างจากทางร่วมทางแยกของถนน

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งของการเกิดคดีอาชญากรรมในเขตเมืองนั้น นอกจากการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมในพื้นที่ไม่ได้เท่าเทียมกันในทุกพื้นที่แล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับระยะห่างจากถนนและทางร่วมทางแยกบนถนนแล้ว สถานที่เกิดเหตุแต่ละแห่งยังมีระยะห่างที่ไม่เท่ากันอีกด้วย ในการศึกษาวิจัยนี้ได้แบ่งปัจจัยด้านเส้นทางคมนาคมออกเป็น 2 ตัวแปร โดยแบ่งเป็นตัวแปรด้านระยะห่างจากถนนและตัวแปรด้านระยะห่างจากทางร่วมทางแยกต่างๆ ที่อยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่

ในด้านระยะห่างจากถนน เมื่อวัดจากตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2543 ที่มีตำแหน่งการเกิดคดีอาชญากรรมทั้งหมด 252 แห่ง พบว่า ค่าระยะทางที่สั้นที่สุดคือ 0.18 เมตร และระยะทางที่ไกลที่สุดจากถนนนั้น มีค่าเท่ากับ 125.62 เมตร ดังนั้น ระยะทางเฉลี่ยจึงเท่ากับ 25.26 เมตร ซึ่งใช้เป็นแนวระยะกันชนจากถนน และ นับจำนวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นสำหรับการวัดระยะทางจากตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุ ไปยังบริเวณที่เป็นจุดตัดหรือทางร่วมทางแยกต่างๆ ได้ระยะทางไกลที่สุดคือ 4.4 เมตร และระยะทางไกลที่สุด คือ 228.47 เมตร ได้ค่าเฉลี่ยของระยะทาง คือ 50 เมตร ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดระยะแนวกันชนออกจากจุดทางร่วมทางแยก และนับจำนวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เช่นกัน(ตาราง 5.4 และ ตาราง 5.5)

ตาราง 5.4 การให้คะแนนตามระยะห่างจากถนน พ.ศ.2543

ระยะห่างจากถนน(เมตร)	จำนวนคดี	ค่าคะแนน
0-25.26 เมตร	452	3
25.27-50.52 เมตร	227	2
50.53-75.78 เมตร	89	1
75.79-100 เมตร	58	1
มากกว่า 100 เมตร	86	1
รวม	912	

ที่มา: คัดแปลงจากตาราง 4.5 เปรียบเทียบระยะห่างจากถนน จำนวนคดี และประเภทคดี พ.ศ.2543

ตาราง 5.5 การให้คะแนนตามระยะห่างจากทางร่วมทางแยกที่ใกล้ที่สุด พ.ศ.2543

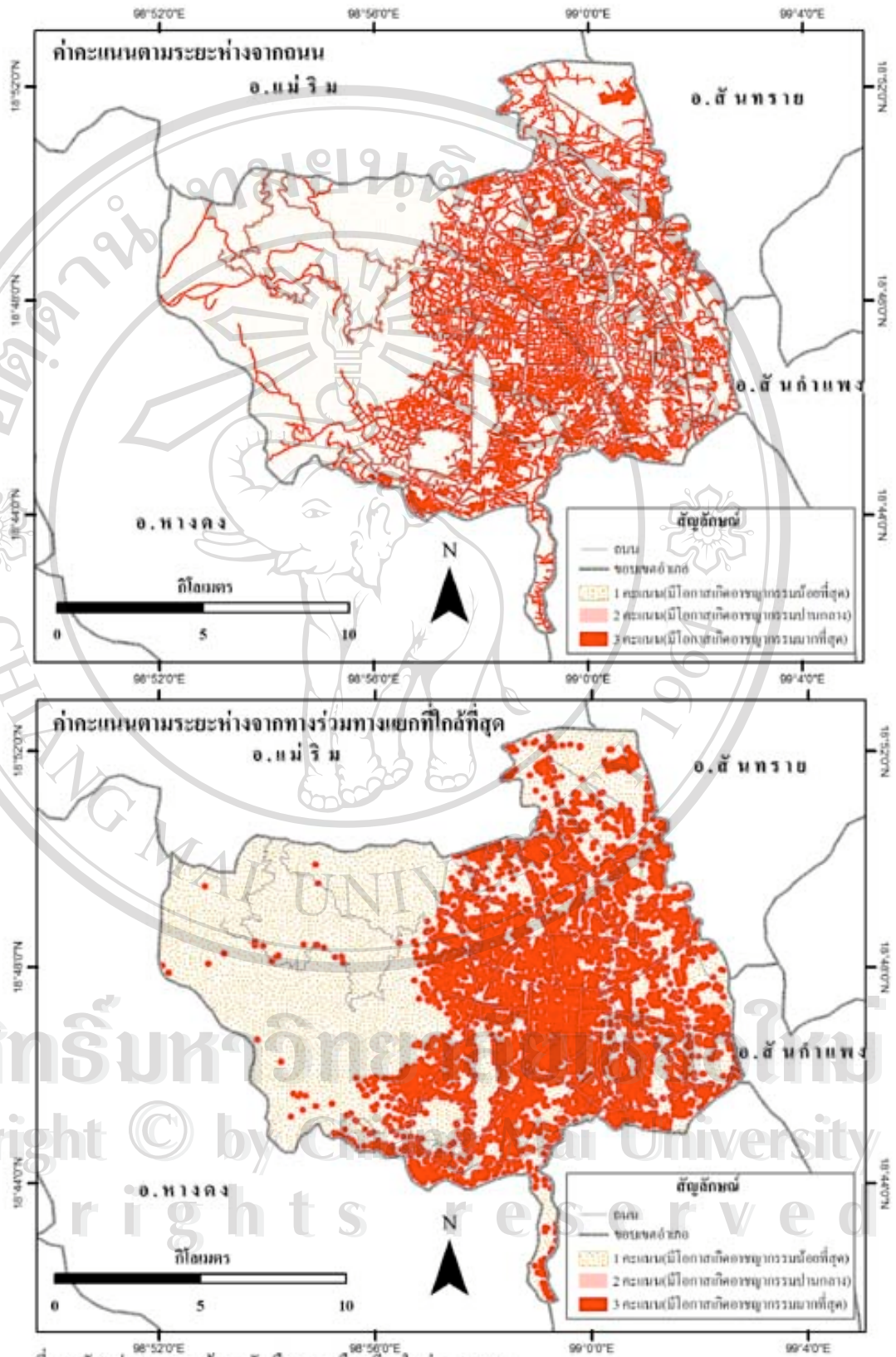
ระยะห่างจากทางร่วมทางแยกที่ใกล้ที่สุด	จำนวนคดี	ค่าคะแนน
0-50 เมตร	359	3
51-100 เมตร	320	3
101-150 เมตร	179	2
มากกว่า150 เมตร	54	1
รวม	912	

ที่มา: ดัดแปลงจากตาราง 4.6 เปรียบเทียบระยะทางระหว่างสถานที่เกิดเหตุ กับทางร่วมทางแยกที่ใกล้ที่สุด พ.ศ.2543

จากตาราง 5.4 และ ตาราง 5.5 พบว่า เมื่อเจนนับจำนวนคดีตามระยะห่างจากถนนและทางร่วมทางแยกที่ใกล้ที่สุด พบว่า มีจำนวนคดีไม่เท่ากันในแต่ละช่วงระยะทาง โดยระยะห่างจากถนนที่ใกล้ที่สุด มีจำนวนคดีมากที่สุด จึงให้ค่าคะแนนเป็น 3 ซึ่งหมายถึง มีคดีเกิดขึ้นมากในบริเวณดังกล่าว ถัดมาเมื่อระยะห่างจากแนวถนนมากขึ้นมีจำนวนคดีที่ลดน้อยลงเป็นเท่าตัว จึงกำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 2 ซึ่งหมายถึงมีคดีเกิดขึ้นปานกลาง นอกเหนือจากนั้นพื้นที่อื่นๆมีจำนวนคดีที่น้อยที่สุด จึงกำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 1 สำหรับระยะห่างจากทางร่วมทางแยกที่ใกล้ที่สุด พบว่า มีคดีเกิดขึ้นมากในบริเวณ ตั้งแต่ 0-100 เมตร ที่มีจำนวนคดีใกล้เคียงกัน จึงกำหนดให้บริเวณดังกล่าวมีค่าคะแนนเป็น 3 ถัดมาคือบริเวณที่อยู่ห่างจากทางร่วมทางแยกมากกว่า 100 เมตร แต่ไม่เกิน 150 เมตร มีจำนวนคดีเกิดขึ้นปานกลาง จึงกำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 2 ส่วนบริเวณอื่นๆนอกเหนือจากนี้มีจำนวนคดีน้อย จึงกำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 1 ยิ่งพื้นที่ดังกล่าวมีค่าระยะห่างจากแนวถนนและทางร่วมทางแยกน้อยเท่าใด ทำให้เกิดอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ มีจำนวนมาก (รูป 5.3) โดยสรุปเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม ตามเกณฑ์ด้านถนนต่างๆ ดังนี้

- พื้นที่ที่อยู่ใกล้แนวถนนน้อยกว่า 25.26 เมตร มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 คิดเป็นพื้นที่ 58.17 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ที่อยู่ใกล้ทางร่วมทางแยกน้อยกว่า 100 เมตร มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 คิดเป็นพื้นที่ 76.22 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ที่โอกาสเกิดอาชญากรรมมากที่สุด

- พื้นที่ที่อยู่ห่างจากแนวถนนมากกว่า 25.26 เมตร แต่ไม่เกิน 50.52 เมตร มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 คิดเป็นพื้นที่ 32.41 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากทางร่วมทางแยกมากกว่า 100 เมตร แต่ไม่เกิน 150 เมตร มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 คิดเป็นพื้นที่ 23.47 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมปานกลาง

ที่มา : ดัดแปลงจากฐานข้อมูลผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ พ.ศ.2544

รูป 5.3 การให้คะแนนตามปัจจัยด้านเส้นทางคมนาคม

- พื้นที่อื่นๆ นอกเหนือจากนี้มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คิดเป็นพื้นที่ 89.96 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมน้อย

4) กลุ่มสังคมและสถานที่เฉพาะที่อาจเกิดอาชญากรรม

จากบทที่ 4 ในด้านตำแหน่งสถานที่ของกลุ่มสังคม และกลุ่มสถานที่เฉพาะต่างๆ ที่อาจเกิดอาชญากรรมนั้น แม้ว่ายังไม่มีคะแนนชี้ในด้านสถานที่ประเภทเหล่านี้ว่า เป็นปัจจัยกระตุ้นที่ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในพื้นที่หรือไม่ เนื่องจากการขาดข้อมูลที่สำคัญบางประการไป เช่น สถานที่อยู่ของผู้กระทำผิด ลักษณะพฤติกรรมโดยละเอียดของผู้กระทำผิดในการก่อคดีอาชญากรรม แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ทางออกจากสถานที่เหล่านี้ไปยังสถานที่เกิดเหตุ พบว่าตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่เหล่านี้มักเกิดอาชญากรรมในบริเวณใกล้เคียง

ค่าระยะทางเฉลี่ยที่วัดจากสถานที่ดังกล่าวมีค่าเท่ากับ 150.42 เมตร หรือหมายความว่า ในรัศมี 150.42 เมตร จากสถานที่เหล่านี้มักเกิดอาชญากรรมมากกว่าในบริเวณที่ห่างออกไป ซึ่งอาจเป็นไปได้ 2 กรณี คือ สถานที่เฉพาะต่างๆ ที่อยู่ในเขตที่มีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมมากนั้น เป็นปัจจัยทางด้านพื้นที่ที่ดึงดูดผู้คนให้เข้ามารวมกันนั้น ไม่ว่าจะเป็นธนาคาร ตลาด ห้างสรรพสินค้า โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราวที่มักจะมีผู้คนแปลกหน้าเข้ามาอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียว เช่น หอพัก เกสต์เฮาส์ โรงแรมต่างๆ เป็นต้น สถานที่เหล่านี้จึงมักจะมีผู้คนเข้ามาอยู่รวมกันมาก หรือ สถานที่เกิดคดีนั้น มีองค์ประกอบด้านกลุ่มสังคมเชิงพื้นที่และสถานที่เฉพาะที่อาจเกิดอาชญากรรมอยู่ใกล้เคียงมาก อาจมีผู้กระทำผิดที่แฝงตัวอยู่ในกลุ่มสังคมเชิงพื้นที่หรือสถานที่เฉพาะในลักษณะต่างๆ กัน เช่น เป็นผู้พักอาศัยในชุมชนแออัดที่อยู่ใกล้เคียงสถานที่เกิดคดี หรือ เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ใกล้กับสถานที่เกิดคดี เป็นต้น

ดังนั้น จึงนำเอาระยะห่างจากสถานที่เหล่านี้เข้ามาร่วมในการพิจารณาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม โดยมีการกำหนดค่าคะแนนดังนี้ (ตาราง 5.6)

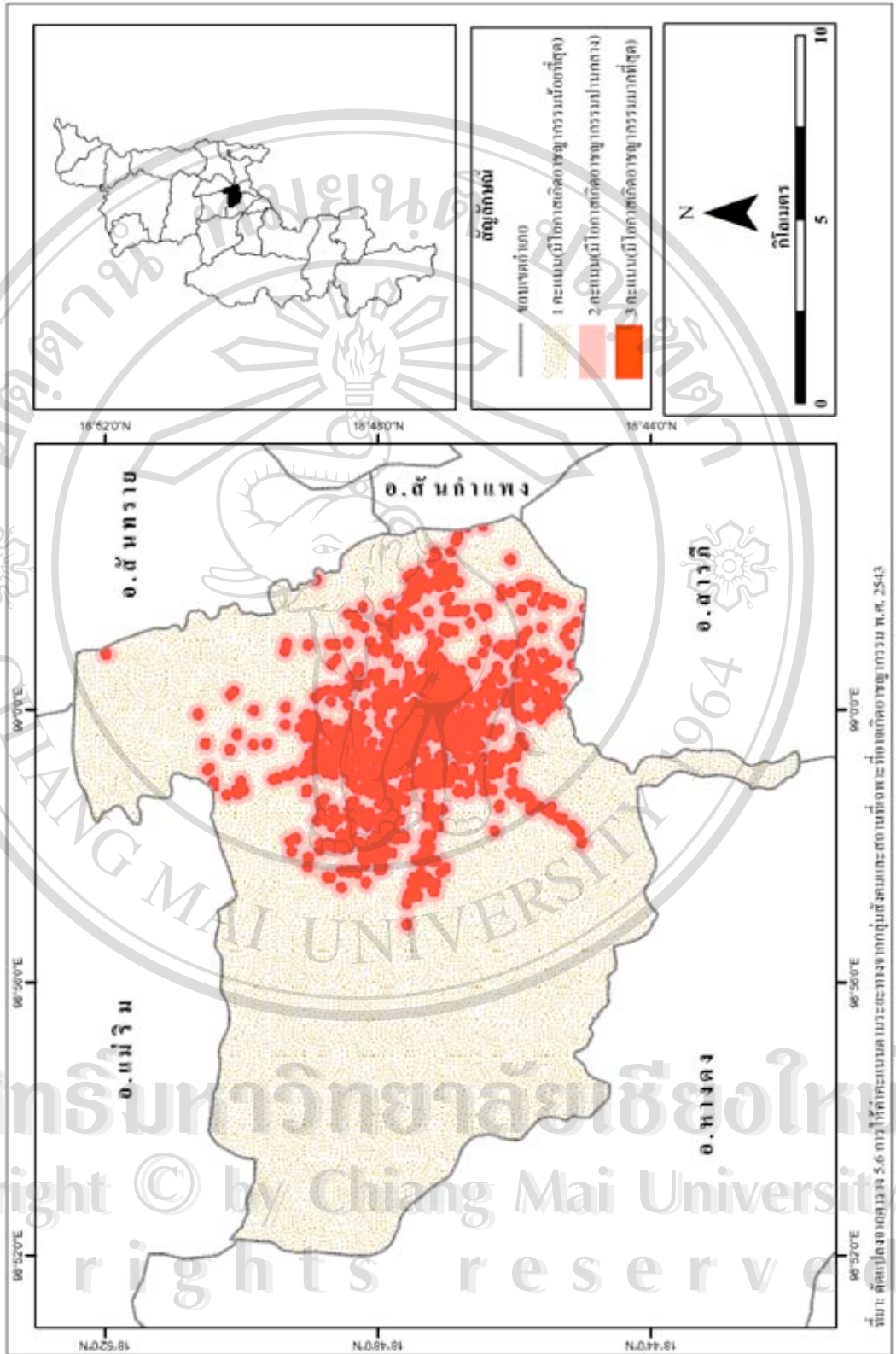
ตาราง 5.6 การให้คะแนนตามระยะทางจากกลุ่มสังคม
และสถานที่เฉพาะที่อาจเกิดอาชญากรรมของเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2543

ระยะทางจากกลุ่มสังคมและสถานที่เฉพาะของเมือง	จำนวนคดี	ค่าคะแนน
0-150.42 เมตร	741	3
150.43-300.84 เมตร	110	2
300.85-451.26 เมตร	37	1
451.27-601.68 เมตร	13	1
601.69-752.1 เมตร	6	1
มากกว่า 752.1 เมตร	5	1
รวม	912	

ที่มา: ดัดแปลงจากราย 4.7 เปรียบเทียบระยะทางจากกลุ่มสังคม และสถานที่เฉพาะที่
อาจเกิดอาชญากรรมกับสถานที่เกิดเหตุ พ.ศ.2543

สำหรับการให้ค่าคะแนนจากระยะทางที่ได้ เมื่อพิจารณากับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น พบว่า
มีเพียงบริเวณที่อยู่ใกล้กับสถานที่ดังกล่าวในระยะไม่เกิน 150.42 เมตร ที่มีจำนวนคดีเกิดขึ้นสูงสุด
จึงกำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 3 ส่วนบริเวณที่อยู่ห่างออกไปในระยะไม่เกิน 300.84 เมตร มีจำนวน
คดีเกิดขึ้นปานกลาง จึงกำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 2 บริเวณอื่นๆนอกเหนือจากนี้มีจำนวนคดีเกิดขึ้น
น้อย จึงกำหนดให้ค่าคะแนนเป็น 1(รูป 5.4)

ในส่วนของความหนาแน่นของประชากร และความหนาแน่นอาคารได้คัดแยกออกจาก
การศึกษา เนื่องจากค่าความสัมพันธ์ที่คำนวณได้ไม่มีความสัมพันธ์กัน มีเพียงบางประเภทคดีที่มี
ความสัมพันธ์กับปัจจัยดังกล่าว

รูป 5.4 การให้คะแนนตามระดับและทางจากกลุ่มสังคมและสถานทีเฉพาะที่ของศึกษาชุกรวม พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

5) การประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมในเมืองเชียงใหม่

การประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม คำนวณจากการแปลงคุณลักษณะของตัวแปรแต่ละตัว ให้เป็นค่าคะแนน และนำมาซ้อนทับกันด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ แล้วคำนวณผลรวมของค่าคะแนนที่ได้จากแต่ละชั้นข้อมูลมากำหนดเป็นระดับของพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมขึ้น ดังสูตรต่อไปนี้

$$\text{พื้นที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม} = \text{ระยะห่างจากใจกลางเมือง} + \text{การใช้ที่ดิน} + \text{ระยะห่างจากถนน} + \text{ระยะห่างจากทางร่วมทางแยก} + \text{กลุ่มสังคมและสถานที่เฉพาะ}$$

หากว่าพื้นที่ใดมีค่าคะแนนที่ได้จากการซ้อนทับน้อย จะกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่ออาชญากรรมน้อย และค่าคะแนนที่มากในพื้นที่บริเวณใด ก็จะกำหนดให้พื้นที่นั้นมีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมสูงขึ้นไปด้วย ดังนั้นพื้นที่เสี่ยงต่ออาชญากรรมที่ได้รับจึงขึ้นอยู่กับ ค่าคะแนนของปัจจัยภายในของทุกตัวแปรที่ซ้อนทับกันในบริเวณเดียวกัน หรือหมายความว่า การเกิดขึ้นของอาชญากรรมจะไม่ได้เกิดขึ้นเพราะอิทธิพลของปัจจัยใดๆ เพียงอย่างเดียว แต่เกิดขึ้นจากทุกองค์ประกอบในพื้นที่เหล่านั้นส่งผลให้เกิดอาชญากรรมเหมือนกัน

จากการซ้อนทับปัจจัยต่างๆ ด้านนิเวศวิทยาของเมืองที่นำมารวมค่าคะแนนเข้าด้วยกันพบว่า ค่าคะแนนสูงสุดที่ได้ภายหลังจากการซ้อนทับปัจจัยทุกตัวแปรนั้น มีค่าคะแนนสูงสุดอยู่ในช่วง 13-15 คะแนน ในเขต สก.อ.เมืองเชียงใหม่ พบมากในบริเวณในเขตคูเมืองตอนใน กระจายออกมายังพื้นที่บริเวณตลาดวโรรส ที่เป็นศูนย์กลางธุรกิจหลักของเมืองเชียงใหม่ บริเวณย่านที่พักอาศัยและพาณิชยกรรมบริเวณถนนท่าแพทั้งหมด และย่านการค้าไนท์บาร์ชาร์ตตลอดทั้งสาย รวมทั้งย่านหมู่บ้านเชียงใหม่แลนด์ บนถนนช้างคลาน

นอกจากนั้น พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดอาชญากรรมสูง ยังพบมากในบริเวณที่พักอาศัยย่านถนนนันทาราม ครอบคลุมไปจนถึงถนนทิพย์เนตร และกระจายออกไปยังเขตชานเมือง โดยเกาะกลุ่มตามถนนสายเชียงใหม่-หางดง ไปจนถึงหน้าห้างสรรพสินค้าโลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์สาขาหางดง ส่วนบริเวณอื่นๆที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมน้อยกว่า มักอยู่ถัดออกไปยังเขตชานเมือง และล้อมรอบพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมสูง(รูป 5.5)

ในเขต สก.ต.แม่ปิง พื้นที่เสี่ยงต่ออาชญากรรมสูงสุด มักเกาะกลุ่มอยู่ในเขตเมืองชั้นในเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะบริเวณถนนเจริญเมือง และถนนแก้ววรัญที่มีย่านพาณิชยกรรมและที่พักอาศัยอยู่มาก ส่วนบริเวณเขตชานเมืองนั้น มีเพียงบริเวณที่เป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่เท่านั้น ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมสูง ส่วนพื้นที่อื่นๆ นอกเหนือจากนี้ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมต่ำกว่า และอยู่ถัดจากเขตเมืองชั้นในไปยังเขตเมืองชั้นนอก

ในเขต สภ.ต.ภูพิงค์ฯ พบพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมสูง ในบริเวณเขตโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ต่อเนื่องไปจนถึงห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว นอกเหนือจากนั้น ยังกระจายตัวไปตามแนวถนนที่สำคัญ คือ ถนนห้วยแก้ว ถนนสุเทพ และ ถนนนิมมานเหมินท์ รวมไปถึงบริเวณในเขตของอบ.ต.สุเทพ ฟังตรงข้ามของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เป็นย่านที่พักอาศัย และมีหอพักของนักเรียนนักศึกษาเป็นจำนวนมาก และเมื่อถัดออกไปจากบริเวณเหล่านี้ ก็มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมลดลง

ส่วนในเขต สภ.ต.ช้างเผือก พบพื้นที่เหล่านี้มากในบริเวณเขตเมืองชั้นใน ซึ่งมีทั้งย่านตลาดศิริวัฒนาที่เป็นศูนย์กลางธุรกิจรองของเมืองเชียงใหม่ และสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นสถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ รวมไปถึงย่านที่พักอาศัยทั่วไป และชั่วคราวที่มีอยู่มากในบริเวณเหล่านี้ เช่น บริเวณที่พักอาศัยย่านสันติธรรม หรือย่านที่พักอาศัยชั่วคราวด้านหลังสถาบันราชภัฏ และบริเวณถนนศิริธร ในบริเวณด้านหลังวัดเจ็ดยอด ที่เป็นย่านที่พักอาศัยจำนวนมาก ต่อเนื่องไปจนถึงริมถนนห้วยแก้ว ส่วนบริเวณอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมต่ำลงเมื่อห่างออกจากเมืองมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาโดยองค์รวมของรูป 5.5 จะเห็นได้ว่า รูปแบบของการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมที่มักเกิดขึ้นซ้ำซากในพื้นที่ และพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน โดยรูป 3.10 พื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมซ้ำซากมาก จะอยู่บริเวณใจกลางเมือง และค่อยๆ ลดความถี่ในการเกิดคดีอาชญากรรมลง เมื่อออกห่างจากใจกลางเมืองมากขึ้น แต่มีลักษณะที่เพิ่มสูงขึ้นในบริเวณรอบนอกของเมือง ในบริเวณห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมที่ประมาณได้จากลักษณะทางนิเวศวิทยาของเมือง จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เมื่อพิจารณาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมนี้ที่เป็นผลมาจากลักษณะทางนิเวศวิทยาของเมือง บริเวณที่เสี่ยงที่สุด มีมากในบริเวณใจกลางเมือง และพบว่ามีคดีอาชญากรรมสูงที่สุดในบริเวณนั้น จากนั้น จำนวนคดีและพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมค่อยๆ ลดลงตามระยะห่างจากใจกลางเมืองออกไป หรืออาจกล่าวได้ว่า พื้นที่ต่างๆ ที่อยู่บริเวณใจกลางเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน ได้รวมเอาองค์ประกอบทางพื้นที่ที่มีส่วนก่อให้เกิดอาชญากรรมในด้านต่างๆ มารวมเข้าไว้ในพื้นที่เดียว ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดอันตรายเป็นอย่างยิ่ง หากพื้นที่ที่มีลักษณะดังที่กล่าวถึง กระจายปะปนเข้าไปในทุกพื้นที่ จะทำให้การดูแลควบคุมพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือประชาชนท้องถิ่นเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น

5.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการเกิดอาชญากรรม

ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจนั้น ถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการนำไปผนวกเข้ากับข้อเสนอแนะและเหตุผลทางด้านลักษณะพื้นที่ที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรม โดยการสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจำนวนทั้งสิ้น 158 นาย แบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจประจำ สภ.อ.เมือง 53 นาย สภ.ต.แม่ปิง 28 นาย สภ.ต.ภูพิงค์ฯ 30 นาย และสภ.ต.ช้างเผือก 47 นาย ข้อมูลที่สอบถามประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ระยะเวลาในการทำงาน ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่มีต่อการเกิดอาชญากรรมในเขตเมือง ด้านความคิดเห็นต่อประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาในด้านปัญหาอาชญากรรมว่ามีการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับใด และวิธีการในการดูแลทรัพย์สินส่วนตนที่ดีที่สุด หรือมีประสิทธิภาพมากที่สุด และปัญหาอุปสรรคจากการทำงาน โดยได้ผลลัพธ์ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ในด้านระยะเวลาในการทำงานในพื้นที่ ซึ่งหมายถึงประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่ศึกษาของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจนั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาในการทำงานในพื้นที่ศึกษาน้อยที่สุด คือ 2 เดือน และผู้ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานสูงที่สุด คือ 20 ปี เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่มีระยะเวลาในการทำงานเท่ากับ 1 ปีหรือต่ำกว่าในพื้นที่ศึกษานั้น คิดเป็นร้อยละ 14.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ถัดมาคือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระยะเวลาการทำงานมากกว่า 1 ปี แต่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.78 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ตำรวจสายตรวจที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 3 ปี แต่น้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.6 ต่อมาคือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระยะเวลาในการทำงานนานกว่า 6 ปี แต่น้อยกว่า 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.86 และผู้ที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 9 ปี อีกร้อยละ 14.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

นอกจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ไม่ตอบคำถามในส่วนนี้ อีกร้อยละ 12.7 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

5.2.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนในพื้นที่

ปัญหากำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีจำนวนจำกัด การเจริญเติบโตของเมือง จำนวนประชากรแต่ละพื้นที่ งบประมาณและเวลาที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ล้วนแล้วแต่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการใดๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อการลดปัญหาอาชญากรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีจำนวนเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่ และประชากร โดยเฉลี่ยที่ตำรวจ 1 นายจะต้องรับผิดชอบต่อ 1 สถานีตำรวจนั้น ทำให้การดูแลพื้นที่ให้ได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง เป็นไปได้อย่างยากยิ่ง ดังนั้น ปัญหาอาชญากรรม จึงไม่ควรจะเป็นปัญหาที่

เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว จะต้องอาศัยความร่วมมือในหลายๆ ฝ่ายในการสกัดกั้นปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะประชาชนที่ตกเป็นฝ่ายตั้งรับปัญหาอาชญากรรมมาโดยตลอด และควรจะมีการประเมินลักษณะพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสำรวจความพร้อมต่อการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมนั้นๆ

ในด้านความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนในพื้นที่นั้น เป็นการประเมินถึงความคิดและพฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่ในด้านต่างๆ กัน ข้อมูลที่ได้รับนั้นเป็นประโยชน์ต่อการลดอาชญากรรมในพื้นที่ศึกษาอีกแนวทางหนึ่ง โดยสอบถามถึงความตื่นตัวของประชาชนต่อปัญหาอาชญากรรม ความร่วมมือในการเป็นพยาน การแจ้งเหตุ การจดจำรูปพรรณสัณฐานของผู้กระทำผิด ความร่วมมือในการจัดโครงการอบรมต่างๆ ในการป้องกันอาชญากรรม การตอบรับในการเข้าเป็นสมาชิกโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรม และความคิดเห็นต่อวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่เหมาะสมกับประชาชนที่ดีที่สุด

ความตื่นตัวในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่ เป็นข้อมูลประการแรกที่บ่งบอกได้ว่า ประชาชนมีความพร้อมต่อการรับรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือไม่ เพียงใด รวมไปถึงการหาทางป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม การช่วยกันสอดส่องดูแลพื้นที่ของตนแม้เพียงเล็กน้อย ก็สามารถลดปัญหาอาชญากรรมลงไปได้ในระดับหนึ่ง จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ในด้านทัศนคติต่อประชาชนในลักษณะดังกล่าว พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่า ประชาชนมีความตื่นตัวต่อการป้องกันตนเองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.73 ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตาราง 5.7) รองลงมาเห็นว่า ประชาชนมีความตื่นตัวมาก คิดเป็นร้อยละ 21.52 และผู้ที่เห็นว่าประชาชนมีความตื่นตัวน้อยนั้น คิดเป็นร้อยละ 20.89 ส่วนผู้ที่เห็นว่า ประชาชนมีความตื่นตัวมากที่สุด และน้อยที่สุดนั้น คิดเป็นร้อยละ 5.06 และ 1.27 และยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ออกความเห็นอีกร้อยละ 2.53 จากจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตาราง 5.7 ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนในด้านการป้องกันปัญหาอาชญากรรม

ความตื่นตัวในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	2	1.27
น้อย	33	20.89
ปานกลาง	77	48.73
มาก	34	21.52
มากที่สุด	8	5.06
ไม่ออกความเห็น	4	2.53
รวม	158	100

ที่มา: แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทุกสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2545

จะเห็นได้ว่า อุปสรรคประการแรกในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่นั้น ควรมุ่งเน้นให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตื่นตัวในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมด้วยตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะประชาชนที่มีความตื่นตัวในระดับปานกลางไปจนถึงระดับต่ำนั้น ยังมีประชาชนที่มีลักษณะดังกล่าวมากขึ้นเท่าใด ก็มีภาระที่ตกเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประชาชนที่ปราศจากความตื่นตัวย่อมมองเห็นว่าปัญหาอาชญากรรมนั้นเป็นภาระหน้าที่ของรัฐมากกว่าเป็นหน้าที่ของตนเอง ทั้งที่ผลเสียหายของทรัพย์สินและสภาวะจิตใจก็ตกอยู่กับตนเอง ดังนั้น การจัดกิจกรรมใดๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสาร วิธีป้องกันตนเอง จะช่วยให้ประชาชนมีความตื่นตัวเพิ่มมากขึ้น และส่งผลให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านอื่นๆ ติดตามมา

ในด้านความร่วมมือในการเป็นพยานของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เกิดเหตุ นั้น พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ประชาชนร่วมมือในการเป็นพยานในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.2 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตาราง 5.8) รองลงมาคือ ผู้ที่ให้ความเห็นว่า ประชาชนให้ความร่วมมือในการเป็นพยานน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.91 ผู้ที่ให้ความเห็นว่า ประชาชนให้ความร่วมมือมากคิดเป็นร้อยละ 15.82 ประชาชนให้ความร่วมมือน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.16 และผู้ที่ไม่ออกความเห็น อีกร้อยละ 1.9

ตาราง 5.8 ทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนในด้านความร่วมมือในการเป็นพยาน

ความร่วมมือในการเป็นพยาน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	5	3.16
น้อย	52	32.91
ปานกลาง	73	46.2
มาก	25	15.82
ไม่ออกความเห็น	3	1.9
รวม	158	100

ที่มา: แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทุกสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2545

ระดับความตื่นตัวต่อปัญหาอาชญากรรมของประชาชน และความร่วมมือในการเป็นพยานหากมีอาชญากรรมเกิดขึ้นในพื้นที่นั้นจึงสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า ประชาชนกว่าครึ่งหนึ่งเข้าใจว่า สถานะอาชญากรรมที่ไม่ได้เกิดขึ้นกับตนเอง แต่ต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เป็นลักษณะ “ชुरะไม่ใช่” อันก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมาก เมื่อสภาพวิถีชีวิตของคนเชียงใหม่เปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบตัวใครตัวมัน อีกทั้งลักษณะการเจริญเติบโตของเมืองเชียงใหม่ที่มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง อันอาจทำให้เกิดความห่างเหินระหว่างคนในเมืองเพิ่มมากขึ้น โอกาสที่อาชญากรรมจะเพิ่มมากขึ้นจึงมีอยู่มาก และภาระหนักก็จะตกเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจเสียเอง ดังนั้น การพัฒนาสังคมให้สามารถมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อยู่ในภาวะ “ถ้อยทีถ้อยอาศัย” และสร้างความสนิทสนมในกลุ่มสังคมมากขึ้น จะเป็นวิธีที่ช่วยให้อาชญากรรมลดน้อยลงได้ หากประชาชนให้ความสนใจต่อการเป็นพยานมากขึ้น ก็หมายความว่าความร่วมมือในการรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และจะเกิดการสอดส่องดูแลพื้นที่ของตนเองติดตามมา อันเป็นการลดโอกาสในการกระทำผิดของอาชญากรลงด้วยความเกรงกลัวต่อการถูกเจ้าของพื้นที่พบเห็นได้

ด้านทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อการรับทราบเหตุการณ์โดยทันทีจากประชาชน เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นนั้น พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะแจ้งเหตุอาชญากรรมให้ได้รับทราบอย่างทันทั่วทั้งในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.57 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตาราง 5.9) รองลงมาคือ ผู้ที่ตอบว่า ประชาชนจะแจ้งเหตุให้ได้รับทราบอย่างทันทั่วทั้งในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.65 ผู้ที่ตอบว่าประชาชนแจ้งเหตุให้ได้รับทราบอย่างทันทั่วทั้งในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.46 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตาราง 5.9 ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนในด้านการแจ้งเหตุร้ายของประชาชน

การแจ้งเหตุของประชาชนเป็นไปอย่างทันท้วงที	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	4	2.53
น้อย	3	1.90
ปานกลาง	50	31.65
มาก	72	45.57
มากที่สุด	26	16.46
ไม่ออกความเห็น	3	1.90
รวม	158	100

ที่มา: แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทุกสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2545

ความร่วมมือของประชาชนอีกประการที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ต่อปัญหาอาชญากรรมอีกประการหนึ่ง คือ การแจ้งเหตุของประชาชนที่เป็นไปอย่างทันท้วงที อันจะทำให้ตำรวจสามารถสืบทราบได้อย่างรวดเร็วว่าผู้กระทำความผิดเป็นใคร และทำให้ตำรวจสามารถติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดและยึดทรัพย์สินคืนมาได้อย่างรวดเร็ว จะเห็นได้จากจำนวนของผู้ที่ระบุว่า การแจ้งเหตุของประชาชนเป็นไปอย่างทันท้วงที หลังจากที่เกิดอาชญากรรมขึ้นนั้น มีจำนวนมากกว่าผู้ที่ระบุว่าประชาชนได้แจ้งเหตุให้รับทราบอย่างทันท้วงทีน้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ประชาชนให้ความไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเชื่อมั่นในการสืบจับ หรือติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดได้ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องคำนึงถึงความสามารถในการสังเกต จดจำรูปพรรณสัณฐานของผู้กระทำความผิด ลักษณะพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด รวมไปถึงลักษณะแปลกลปดลอมที่ผิดสังเกตภายในพื้นที่ของตนเอง อันจะทำให้การร่วมรู้สึกรับผิดชอบพื้นที่ของตนเองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากว่า การแจ้งเหตุอย่างทันท้วงที ก็ต้องประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารโดยละเอียดของอาชญากรรมชนิดนั้นๆ จึงจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างแท้จริง

ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ของประชาชนนั้น มีความครบถ้วนหรือไม่ เพียงใดนั้น พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ ระบุว่า ประชาชนมีความสามารถแจ้งถึงข้อมูลข่าวสารด้านอาชญากรรมมีความครบถ้วนในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.67 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตาราง 5.10) รองลงมาคือ ผู้ที่เห็นว่าความสามารถในการแจ้งข้อมูลข่าวสารของประชาชนมีความครบถ้วนน้อย คิดเป็นร้อยละ 31.01 ถัดมาคือผู้ที่เห็นว่า การให้ข้อมูลข่าวสารด้านอาชญากรรมเป็นไปอย่างครบถ้วน ในระดับมาก อีกร้อยละ 18.35 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตาราง 5.10 ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนในด้านความสามารถในการให้ข้อมูลข่าวสาร

การให้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างครบถ้วน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	7	4.43
น้อย	49	31.01
ปานกลาง	69	43.67
มาก	29	18.35
มากที่สุด	1	0.63
ไม่ออกความเห็น	3	1.9
รวม	158	100

ที่มา: แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทุกสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2545

จากตาราง 5.10 จะเห็นได้ว่า การสื่อสารหรือการสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนนั้น ยังมีความบกพร่องอยู่ จะเห็นได้จากเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การให้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในพื้นที่มีความครบถ้วนอยู่ในระดับปานกลาง ความเหลื่อมล้ำดังกล่าวจึงหมายถึงช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนที่เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ดังนั้น ควรจะมีการจัดโครงการประชาสัมพันธ์ในลักษณะของการแนะนำประชาชนในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของข่าวสาร ความผิดปกติที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ที่น่าจะทำให้อาชญากรรมเกิดขึ้นได้ รวมไปถึงการจัดผู้รับความคิดเห็นของประชาชนให้ได้อย่างทั่วถึงภายในพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละสถานีตำรวจ ก็จะช่วยให้อุปสรรคในด้านความครบถ้วนของข่าวสารลดลง และเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากว่าโดยแท้จริงแล้ว ประชาชนเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ มีจำนวนมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเป็นผู้ที่รับผลกระทบจากการเกิดอาชญากรรมมากที่สุด ดังนั้น สิ่งแปลกปลอมใดๆ ที่ปรากฏขึ้นในพื้นที่ ประชาชนจะเป็นผู้ที่รับรู้ได้ก่อนเจ้าหน้าที่ตำรวจ การแจ้งข่าวสารที่ครบถ้วนของประชาชนจะเป็นการป้องกันอาชญากรรมโดยเน้นผ่านหูตาของประชาชนที่กระทำได้กว้างกว่า และครอบคลุมพื้นที่ได้มากกว่า และน่าจะทำให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นลดลงได้

ในด้านความเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อประชาชนในด้านการให้ความร่วมมือต่อโครงการจัดอบรมในการป้องกันอาชญากรรมนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เมื่อมีโครงการจัดอบรมในการป้องกันอาชญากรรมนั้น ประชาชนให้ความร่วมมือในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.53 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตาราง 5.11) รองลงมาเป็นผู้ที่เห็น

ว่า ประชาชนให้ความร่วมมือต่อโครงการป้องกันอาชญากรรมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.38 ถัดมาคือผู้ที่เห็นว่า ความร่วมมือของประชาชนต่อโครงการป้องกันอาชญากรรมในระดับน้อยนั้น คิดเป็นร้อยละ 12.66 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตาราง 5.11 ทักษณคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนในด้านความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม

ความร่วมมือในโครงการป้องกันอาชญากรรม	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	20	12.66
ปานกลาง	83	52.53
มาก	48	30.38
มากที่สุด	4	2.53
ไม่ออกความเห็น	3	1.9
รวม	158	100

ที่มา: แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทุกสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2545

สิ่งที่เห็นได้ชัดอย่างยิ่งว่าประชาชนไม่ได้มองปัญหาอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัว ก็คือ ทักษณคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เห็นว่าประชาชนให้ความร่วมมือต่อโครงการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ซึ่งหมายถึงว่า ยังมีโอกาสในการปรับความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องปัญหาอาชญากรรม โดยสามารถเน้นให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการดูแลสอดส่องพื้นที่ของตน อาจมีการจัดโครงการต่างๆ ที่ให้ประชาชนสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันอาชญากรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ประชาชนสามารถรับทราบถึงปัญหาและเป็นการรุกเข้าสู่ปัญหาอาชญากรรมโดยการจัดโอกาสในการกระทำผิดของอาชญากรเสีย มากกว่าการตั้งรับปัญหาอาชญากรรม ที่เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นในพื้นที่จึงค่อยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมารับทราบภายหลัง

ในทำนองเดียวกัน ทักษณคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อผลการตอบรับของประชาชนในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรม พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่า ประชาชนตอบรับต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.67 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตาราง 5.12) รองลงมาคือ ผู้ที่ให้ความเห็นว่า ผลการตอบรับต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.34 และผู้ที่ให้ความเห็นว่าประชาชนตอบรับต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรมน้อย อีกร้อยละ 12.03 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตาราง 5.12 ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนในด้านการเข้าร่วมโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรม

การเข้าเป็นสมาชิกโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรม	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	1	0.63
น้อย	19	12.03
ปานกลาง	59	37.34
มาก	69	43.67
มากที่สุด	7	4.43
ไม่ออกความเห็น	3	1.90
รวม	158	100

ที่มา: แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทุกสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2545

สอดคล้องตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านความร่วมมือในโครงการป้องกันอาชญากรรม จากตาราง 5.11 จะเห็นได้ว่า โอกาสที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถดึงประชาชนเข้ามาร่วมเป็นผู้ป้องกันปัญหาอาชญากรรมได้แสดงออกผ่านทางโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรม โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่าประชาชนตอบรับการเข้าเป็นสมาชิกโครงการแจ้งข่าวอาชญากรรมในระดับมาก แม้ว่า จะมีจำนวนที่ใกล้เคียงกับผู้ที่เห็นว่าประชาชนให้ความร่วมมือต่อการเป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ต่อโครงการดังกล่าวให้มากขึ้น หรือมีการเผยแพร่หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อกับสถานีตำรวจที่อยู่ในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ ด้านความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่ประชาชนสามารถกระทำได้ด้วยตัวเองว่าวิธีการใดมีประสิทธิภาพมากที่สุดนั้น โดยการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจให้คะแนนวิธีการที่ตนเองคิดว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด จะให้ค่าเป็น 5 คะแนน ในทางกลับกันวิธีการที่คิดว่ามีประสิทธิภาพน้อยที่สุด จะให้ค่าคะแนนเป็น 1 คะแนน โดยวิธีการป้องกันอาชญากรรมดังกล่าวนี้ ได้แก่ การเลี้ยงสุนัขไว้เฝ้าบ้าน การติดตั้งเหล็กคัตภายในบ้าน การติดตั้งสัญญาณเตือนภัย การใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเอง การติดตั้งไฟส่องสว่างรอบที่พักอาศัย การใช้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเฝ้าบ้าน และการทำค้ำหนิไว้ที่ทรัพย์สินส่วนตัว เมื่อรวมค่าคะแนนดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 158 นาย พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่า การใช้อาวุธปืนในการป้องกันตนเองในครัวเรือน และการทำค้ำหนิไว้บนทรัพย์สินส่วนตัว เป็นวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนรวมใกล้เคียงกันคือ 488 คะแนนและ 480 คะแนน รองลงมาคือการให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในพื้นที่ 422

คะแนน ถัดมาคือ การเลี้ยงสุนัขไว้เฝ้าบ้าน 254 คะแนน การเปิดไฟส่องสว่างรอบที่พักอาศัย 354 คะแนน การติดตั้งเหล็กตัดภายในบ้าน 351 คะแนน และการติดตั้งสัญญาณเตือนภัย มีค่าน้อยที่สุดคือ 344 คะแนน

จะเห็นได้ว่า วิธีการป้องกันปัญหาอาชญากรรมเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก โดยวิธีการที่ตำรวจเห็นว่ามีประสิทธิภาพมาก ไม่ว่าจะเป็นการใช้อาวุธปืนของประชาชน หรือการทำคำหนิไว้ที่ทรัพย์สินส่วนตัว ที่จะเสริมอำนาจของเจ้าของพื้นที่ในการดูแลพื้นที่ของตนเอง รวมไปถึงการทำคำหนิไว้บนทรัพย์สินส่วนตัว อันจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถติดตามเอาทรัพย์สินของกลางกลับคืนมาได้ง่ายขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการดังกล่าวแทบทุกวิธีก็จะมีข้อบกพร่องในทางปฏิบัติ การใช้อาวุธปืนเพื่อใช้ในการข่มขู่ผู้กระทำผิดให้กลัวเกรง แต่ก็อาจทำให้เจ้าของพื้นที่ที่ควบคุมสถานการณ์ได้ไม่ดีพอ ตกอยู่ในลักษณะของการกระทำเกินกว่าเหตุได้ หรือการทำคำหนิไว้ที่ทรัพย์สินส่วนตัวก็อาจถูกผู้กระทำผิดลบล้างรอยของทรัพย์สินนั้นในวิธีการต่างๆ กัน ดังนั้นการป้องกันอาชญากรรมที่ชอบธรรมจึงควรที่จะคำนึงถึงความละเอียดอ่อนต่อวิธีการที่ใช้ และความเหมาะสมต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ ทั้งนี้ ควรจะมีผลกระทบต่อสภาพการณ์ต่างๆ ในลักษณะที่น้อยที่สุด เช่น การใช้วิธีแจ้งข่าวอาชญากรรม ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะดีกว่าวิธีการสนับสนุนให้ประชาชนพกอาวุธไว้ป้องกันตน อันอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ หรือ การเน้นด้านการดูแลพื้นที่ผ่านทางหูตาของประชาชนที่จะสามารถครอบคลุมพื้นที่ได้มากกว่าขอบเขตการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น

โดยสรุปแล้วนั้น ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่า ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่มีการรับรู้ต่อปัญหาอาชญากรรมในระดับปานกลาง ที่แสดงออกต่อการป้องกันอาชญากรรมแทบทุกลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านต่างๆ กัน ดังนั้น ในนโยบายด้านการป้องกันอาชญากรรมที่เน้นถึงการรุกเข้าสู่ปัญหาอาชญากรรม ควรจะเน้นให้ประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรมที่ประสบอยู่ให้มากขึ้น รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมต่อการวางแผนทางในการป้องกันอาชญากรรมให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การร่วมสอดส่องดูแลพื้นที่ และการร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมให้มากขึ้น โดยไม่ให้ตกเป็นภาระของเจ้าหน้าที่ตำรวจมากนัก อันจะทำให้สามารถป้องกันปัญหาอาชญากรรมได้ครอบคลุมมากกว่า และให้ประสิทธิผลมากกว่าการป้องกันอาชญากรรมโดยการยึดเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นแกนกลาง นอกจากนั้น ยังเป็นการตัดโอกาสของผู้กระทำผิดได้มาก หากมีประชาชนที่มีสำนึกร่วมในสังคม และช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในแทบทุกพื้นที่ของเมือง และจะช่วยให้แบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ตำรวจลงไปได้อย่างมากอีกด้วย

5.2.2 ความเข้าใจปัญหาอาชญากรรม และอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ความสำคัญในด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการลดปัญหาอาชญากรรมที่รบกวนต่อความสงบสุขของประชาชนในพื้นที่ จะต้องประกอบไปด้วยความเข้าใจในด้านปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น และอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อันจะช่วยให้สามารถปรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้สอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจถึงปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจระบุถึงพื้นที่ที่ประสบปัญหาอาชญากรรมมากที่สุด ด้วยการเรียงลำดับสถานีตำรวจที่มีการเกิดอาชญากรรมมากที่สุด จากมากไปหาน้อย และเมื่อให้ค่าคะแนนของสถานีตำรวจที่ถูกระบุว่ามีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากที่สุดเป็น 4 คะแนนและสถานีตำรวจที่มีอาชญากรรมน้อยที่สุดจะมีค่าคะแนนเป็น 1 คะแนนตามลำดับ พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่า พื้นที่ที่มีปัญหาอาชญากรรมประเภทนี้เกิดขึ้นมากที่สุดคือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีค่าคะแนนสูงสุดคือ 570 คะแนน รองลงมาคือ สถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ปิง มีค่าคะแนน 340 คะแนน สถานีตำรวจภูธรตำบลช้างเผือก 326 คะแนน และสถานีตำรวจภูธรตำบลภูพิงค์ฯ 212 คะแนนตามลำดับ

จากตาราง 3.3 และตาราง 3.5 จะเห็นได้ว่า เมื่อนับจำนวนคดีโดยรวมทุกประเภทแยกเป็นรายสถานีตำรวจทั้งหมด 5,224 คดี ตั้งแต่ พ.ศ.2539-2543 จะได้ความถี่ของการเกิดคดีรวมทั้งหมดในรอบ 5 ปี และการเกิดคดีโดยเฉลี่ยในรอบ 5 ปี คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีจำนวนคดีเกิดขึ้นมากที่สุดในพื้นที่ถึง 2,122 คดี (การเกิดคดีเฉลี่ยต่อปี 424.4 คดี) รองลงมาคือ สถานีตำรวจภูธรตำบลภูพิงค์ฯ มีคดีเกิดขึ้นในรอบ 5 ปีทั้งหมดคือ 1,051 คดี (การเกิดคดีเฉลี่ยต่อปี 210.2 คดี) ถัดมาคือสถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ปิง 1,037 คดี (การเกิดคดีเฉลี่ยต่อปี 207.4 คดี) และ สถานีตำรวจภูธรตำบลช้างเผือก 1,014 คดี (การเกิดคดีเฉลี่ยต่อปี 202.8 คดี) ตามลำดับ

ในทำนองเดียวกัน เมื่อคำนวณอัตราของการเกิดคดีอาชญากรรมแต่ละสถานีตำรวจต่อคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด พบว่า สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่ ก็ยังคงมีอัตราการเกิดคดีสูงที่สุดในพื้นที่ คือ คิดเป็นร้อยละ 40.6 ของจำนวนคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด รองลงมาคือสถานีตำรวจภูธรตำบลภูพิงค์ฯ คิดเป็นร้อยละ 20.12 ถัดมาคือสถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ปิง คิดเป็นร้อยละ 19.85 และสถานีตำรวจภูธรตำบลช้างเผือก คิดเป็นร้อยละ 19.4

จะเห็นได้ว่า แม้การเรียงลำดับพื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงตามจำนวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละสถานีตำรวจ จะมีความแตกต่างกับการเรียงลำดับพื้นที่ในความคิดเห็นของตำรวจอยู่บ้าง แต่พื้นที่รับผิดชอบที่อยู่ในเขต สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ก็ยังคงเป็นพื้นที่ที่มีคดีสูงสุด

อยู่เช่นเดิม ส่วนสถานีตำรวจที่เหลืออีก 3 พื้นที่นั้น แม้ว่าจะมีความแตกต่างในด้านลำดับของ ความถี่ในการเกิดคดีอาชญากรรม แต่ในลักษณะของการเกิดคดีอาชญากรรมจริงในพื้นที่ มีความแตกต่างด้านอัตราการเกิดคดีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า พื้นที่สถานีตำรวจทั้ง 3 แห่ง นั้น มีอัตราของการเกิดคดีอาชญากรรมในประเภนี้ที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน ดังนั้น การมุ่งเน้นในการ ลดและปราบปรามอาชญากรรมควรจะมุ่งเป้าไปยังพื้นที่ที่มีการเกิดอาชญากรรมสูงสุดเป็นแห่งแรก หรือ สภ.อ.เมืองเชียงใหม่ และในขณะเดียวกัน พื้นที่ของสถานีตำรวจที่เหลืออีก 3 แห่ง คือ สภ.ต. ภูพิงศ์ฯ สภ.ต.แม่ปิง และสภ.ต.ช้างเผือก ควรจะมุ่งเน้นในด้านการควบคุมอาชญากรรมให้เกิดขึ้น น้อยที่สุดในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้การเกิดคดีอาชญากรรมโดยรวมของทั้งอำเภอเมืองเชียงใหม่ในแต่ละ ปีมีจำนวนลดลงเอง

ส่วนความเห็นอื่นๆ ต่อปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะด้านประเภทคดีและสถานที่เกิด เหตุนั้น เมื่อสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยแยกเป็นรายประเภทคดี พบว่า ในคดี ลักทรัพย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่จะตอบว่า สถานที่ที่มักเกิดเหตุมากที่สุด คือ บ้านพักอาศัยทั่วไป ทั้งที่เป็นที่พักอาศัยทั่วไป และบ้านจัดสรร คิดเป็นร้อยละ 48.73 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตาราง 5.13) โดยให้ความเห็นว่า เพราะไม่ค่อยมีคนอยู่บ้าน การไม่ระมัดระวังตัวจาก เจ้าของบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการลืมใส่กุญแจบ้าน ความประมาทในการทิ้งทรัพย์สินไว้เป็นเวลานาน เป็นต้น รองลงมาคือ ผู้ที่ตอบว่าเป็นบริเวณสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.13 โดยให้ความเห็นว่า มีความพลุกพล่าน ผู้คนมีจำนวนมาก การควบคุมพื้นที่ทำได้ไม่ดีพอ ถัดมาคือ ผู้ที่ตอบว่าเป็นห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 6.96 โดยให้ความเห็นว่า เป็นพื้นที่ที่กว้าง ผู้คนพลุกพล่าน และการจัด แสดงสินค้าทำให้สามารถหยิบฉวยได้ง่าย นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่บริเวณอื่นๆ เช่นที่พักอาศัยชั่วคราว ประเภทโรงแรม หอพัก ลานจอดรถ ตลาดสด ที่มีผู้ระบุถึงเป็นจำนวนน้อย

สำหรับคดีประเภทวิ่งราวทรัพย์สินนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่า พื้นที่ที่เกิดเหตุมัก เป็นบริเวณริมถนนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.84 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยให้ความ เห็นตรงกันว่า สะดวกต่อการกระทำผิด และสามารถหลบหนีได้ง่าย รองลงมาคือผู้ที่ระบุว่า บริเวณตลาดเป็นสถานที่เกิดเหตุมากที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น 8 นาย โดยให้ความเห็นว่า เป็นพื้นที่ที่มี ผู้คนพลุกพล่าน มีผู้ที่ผ่านเข้าออกได้ทุกชั้น ถัดมาคือผู้ที่ระบุว่า เป็นบริเวณมินิมาร์ทขนาดเล็ก จำนวนทั้งสิ้น 5 นาย ที่ระบุว่า เพราะอยู่ใกล้ถนน มีลิ้นชักเก็บเงินที่มองเห็นได้ง่าย มีผู้คนอยู่ ประจำน้อย

ตาราง 5.13 ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อประเภทคดีและประเภทสถานที่เกิดเหตุ

ประเภทสถานที่/ ประเภทคดี	ลักทรัพย์	ชิงทรัพย์	ชิงทรัพย์	ปล้นทรัพย์	ลักรถ จักรยานยนต์	ลักรถยนต์
สถานศึกษา	16	1	1	0	26	2
บ้านพักอาศัย	77	0	0	0	0	0
ที่พักอาศัยชั่วคราว	1	0	0	0	61	7
ลานจอดรถ	2	0	3	2	6	0
ตลาด	5	8	0	3	14	3
ห้างสรรพสินค้า	11	0	0	1	7	17
มินิมาร์ท	5	5	2	3	2	1
ร้านทอง	0	0	0	1	0	0
ริมถนน	0	74	33	3	0	15
ปั้มน้ำมัน	0	0	1	7	0	0
สวนสาธารณะ	0	0	10	0	4	0
ไม่ออกความเห็น	41	70	108	138	38	113
รวม	158	158	158	158	158	158

ที่มา: แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทุกสถานีตำรวจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พ.ศ.

2545

ส่วนคดีชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่า เป็นพื้นที่ริมถนน เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 20.9 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาเป็นผู้ที่ตอบว่าเป็นบริเวณสวนสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 6.3 โดยให้ความเห็นว่า เป็นพื้นที่เปลี่ยว และไม่มี การควบคุมการเข้าถึงพื้นที่ เป็นส่วนใหญ่ และผู้ที่ตอบว่าเป็นบริเวณอื่นๆ เช่น ลานจอดรถ มินิมาร์ท มีจำนวนน้อย เพียงไม่เกินร้อยละ 5 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ในด้านคดีปล้นทรัพย์นั้น ส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่ตำรวจระบุว่า พื้นที่ที่มักจะเกิดคดีนั้นเป็น สถานีบริการน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 4.43 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยให้ความเห็นว่า เป็นพื้นที่สาธารณะ ขาดการควบคุมการเข้าถึงพื้นที่ และการเปิดบริการตลอดทั้งวัน ส่วน บริเวณอื่นๆ ที่ถูกระบุได้แก่ บริเวณตลาด มินิมาร์ททั่วไป ริมถนน ลานจอดรถ และร้านทอง มีเพียงไม่เกินร้อยละ 2 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คดีลักรถจักรยานยนต์ ส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่ตำรวจระบุว่า เป็นที่ที่พักอาศัยชั่วคราวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.61 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยให้ความเห็นว่า มีผู้คน

พลุกพล่าน ขาดการควบคุมการเข้าถึงพื้นที่ รองลงมาคือ ผู้ที่ระบุว่า เป็นบริเวณสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.46 และบริเวณตลาดสด คิดเป็นร้อยละ 8.86 ส่วนพื้นที่บริเวณอื่นๆ นั้น ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า สวนสาธารณะ ลานจอดรถทั่วไป มีเพียงไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ส่วนคดีลักทรัพย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจตอบว่า พื้นที่ที่มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นบ่อยครั้งที่สุดเป็นห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 10.76 ของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาเป็นบริเวณริมถนน คิดเป็นร้อยละ 9.49 ส่วนพื้นที่บริเวณอื่นๆ ได้แก่ ที่พักอาศัยชั่วคราว ตลาดสถานศึกษา มีเพียงไม่เกินร้อยละ 5 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

จะเห็นได้ว่า ในด้านประเภทสถานที่ที่มีมักจะเกิดคดีแต่ละประเภทเกิดขึ้นนั้น แทบทุกประเภทคดีมีความสอดคล้องกับประเภทของสถานที่เกิดเหตุจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ (ตาราง 3.10) ซึ่งหมายถึงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมองปัญหาอาชญากรรมและประเภทสถานที่เกิดเหตุได้ตรงกับความเป็นจริง และสามารถดูแลสอดส่องพื้นที่ที่มีลักษณะดังกล่าวได้มากเป็นพิเศษ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีความคลาดเคลื่อนสำหรับคดีชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และลักทรัพย์ กล่าวคือ สถานที่ที่มักเกิดเหตุมากที่สุดในการชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์นั้น โดยความถี่ที่เกิดเหตุแท้จริงนั้น จะเป็นพื้นที่ที่เป็นที่พักอาศัยมากกว่าพื้นที่ประเภทอื่น ในขณะที่เดียวกัน คดีลักทรัพย์ก็มักจะเกิดมากในพื้นที่ที่เป็นที่พักอาศัยทั้งแบบถาวรและชั่วคราว ดังนั้น ในการวางแผนป้องกันอาชญากรรมก็ควรจะมีการปรับความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ตรงกับความเป็นจริง จะช่วยให้การป้องกันปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่คดีขึ้น

ในส่วนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อบริเวณที่มีปัญหาสังคม โดยเฉพาะการรวมตัวของกลุ่มแก๊งวัยรุ่น กลุ่มบุคคลต่างด้าว นั้น ส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่ตำรวจระบุว่า กลุ่มวัยรุ่นดังกล่าวมักมีแหล่งมั่วสุมอยู่ใกล้กับบริเวณคูเมืองทั้ง 4 ด้าน บริเวณสวนสาธารณะทั่วเมืองเชียงใหม่ สถานบริการและสถานบันเทิงต่างๆ เป็นต้น ส่วนกลุ่มบุคคลต่างด้าวที่มักพบเห็นในพื้นที่ ได้แก่ บริเวณตลาด สถานบันเทิง สถานบริการ โดยอยู่ในลักษณะของแรงงานระดับต่ำ เด็กบริการในร้านอาหาร สถานบันเทิง ไปจนถึงเป็นหญิงบริการทั้งบริเวณริมถนน และสถานบริการทั่วไป

ในด้านของความคิดเห็นต่อของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่มีต่อลักษณะการปฏิบัติงานของตนเอง ในการศึกษาได้แบ่งการสอบถามในด้านต่างๆ กัน คือ ความพึงพอใจในลักษณะงานสายตรวจ วิธีการที่เหมาะสมในการป้องกันอาชญากรรม สาเหตุของอาชญากรรมที่มีจำนวนไม่น้อย การวางแผนในการป้องกันอาชญากรรม แนวโน้มของอาชญากรรม และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนของการวางแผนเส้นทางสายตรวจ เมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เส้นทางสายตรวจที่ใช้อยู่เป็นประจำนั้น สามารถครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่แล้ว โดยให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า เส้นทางที่ใช้เป็นประจำนั้น สามารถผ่านบริเวณที่เป็นแหล่งชุมชนได้ทั่วทั้งเขตตรวจ และมีเพียงส่วนน้อยที่ระบุว่า เส้นทางสายตรวจที่ใช้นั้น ยังไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้อย่างกว้างขวาง อันเนื่องมาจากช่วงเวลาในการออกตรวจตราที่จำกัด

สำหรับวิธีการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่า เป็นวิธีที่สามารถช่วยให้ประชาชนสามารถป้องกันอาชญากรรมได้ หรือสามารถลดจำนวนอาชญากรรมลงได้ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เสนอถึงการป้องกันโดยใช้ความร่วมมือกับประชาชน เช่น การเข้าไปแนะนำประชาชนในเขตรับผิดชอบของตน การประชาสัมพันธ์จากสถานีตำรวจเพื่อให้ประชาชนเข้าใจในลักษณะการปฏิบัติงานของตำรวจ รวมไปถึงการดูแลรักษาความปลอดภัยในละแวกบ้านด้วยตนเอง เช่น ปิดประตูหน้าต่างให้เรียบร้อยก่อนออกจากบ้าน การหมั่นสังเกตคนแปลกหน้าในพื้นที่ และการติดตามข่าวสารข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

ส่วนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อปัญหาด้านจำนวนอาชญากรรมที่มีความไม่แน่นอนในแต่ละปีนั้น ส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่ตำรวจระบุว่า มีสาเหตุมาจากปัญหาเศรษฐกิจ ภาวะการเจริญเติบโตของเมือง และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงมาจากเหตุผลที่มาจากอาชญากรรมประเภทอื่นๆ เช่น การติดยาเสพติด การพนัน เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ภาวะอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ไม่มีความแน่นอน

ในด้านการปรับแผนป้องกันอาชญากรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า แผนที่วางไว้มีความสอดคล้องกับปัญหาอาชญากรรมภายในพื้นที่อยู่แล้ว และมีการปรับแผนการครั้งบ่อยครั้ง เมื่อเกิดเหตุการณ์เฉพาะหน้าขึ้น และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนน้อยที่ระบุว่า แผนที่ใช้ยังไม่ครอบคลุมปัญหาอาชญากรรมได้เพียงพอ และเห็นว่าควรมีการปรับแผนดังกล่าว

นอกจากนี้ ส่วนของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อแนวโน้มในด้านปัญหาอาชญากรรม พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า แนวโน้มของปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ลดลง โดยให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานกันอย่างจริงจัง อันทำให้ผู้กระทำความผิดมีความเกรงกลัว รวมไปถึงการรักษาข้อบัญญัติกฎหมายที่ลงโทษผู้ที่กระทำความผิดอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนที่ระบุว่าประชาชนสามารถปรับตัวเข้ากับภาวะเศรษฐกิจได้มากขึ้น จึงทำให้จำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีน้อย และมีแนวโน้มโดยรวมต่อปัญหาอาชญากรรมที่ลดลง

ในส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์สนับสนุนการทำงาน เช่น ความไม่พร้อมของยานพาหนะ หรือวิทยุประจำตัว เป็นต้น และส่วนข้อเสนอแนะในด้านการปรับปรุงยุทธวิธีในด้านการป้องกันอาชญากรรมนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ควรมีการปรับเวลาในการออกตรวจพื้นที่ เช่น การจอร์ดที่จุดตรวจผู้แดงต่างๆ ในพื้นที่ สอบถามข้อมูล และพบปะกับประชาชนในละแวก โดยลดการทำเวลาที่ต้องไปยังบริเวณอื่นๆ การขอความสนับสนุนในด้านยานพาหนะและอุปกรณ์สนับสนุนอื่นๆ ที่จำเป็น มีการดูแลอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ และมีการอบรมในการปฏิบัติงานให้ได้อย่างจริงจัง

โดยสรุปนั้น ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีความสอดคล้องตรงกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่เกิดเหตุ ประเภทสถานที่ ปัญหาสังคมต่างๆ และทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนปรับปรุงลักษณะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการปรับสภาพพื้นที่ที่มีการเกิดคดีอาชญากรรมอยู่บ่อยครั้ง โดยอาจเป็นการปรับปรุงการจอร์ดในพื้นที่บางประเภท เช่น ห้างสรรพสินค้า ที่พักอาศัย หรือการออกแนะนำประชาชนในพื้นที่ ถึงวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่ถูกต้อง และสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน อันสามารถที่จะลดปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม ควรให้ความสำคัญกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้น ให้มีความเท่าเทียมกัน โดยรวมไปถึงอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ด้วย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการพนัน ปัญหากลุ่มวัยรุ่น กวนเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นต้น เพราะอาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ไม่ได้มีปัญหามาจากปัจจัยทางด้านพื้นที่ ปัญหาสังคม หรือปัญหาด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง และเมื่อโอกาสที่ปัญหาหลายสิ่งหลายอย่างมาผสมผสานกัน ก็ระบายออกในลักษณะของการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน อันเป็นผลให้จำนวนอาชญากรรมในพื้นที่เกิดขึ้นสูงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การป้องกันอาชญากรรมที่ดีที่สุดต้องมีการร่วมมือจากหลายฝ่ายในการเข้าแก้ไขปัญหาอย่างพร้อมเพรียงกัน ในด้านประชาชน ก็ต้องให้ความร่วมมือในการสอดส่องดูแลพื้นที่ รวมไปถึงการให้ความใกล้ชิดกับครอบครัวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาสังคมที่อาจเกิดขึ้นได้ สถานศึกษาต่างๆ ควรเน้นให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้และจริยธรรมที่ควบคู่ไปด้วยกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐควรให้การเข้มงวดกวาดขันต่อเยาวชน รวมไปถึงการควบคุมย่านเสื่อมโทรมของเมืองให้อยู่ในระเบียบ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ต้องทุ่มเทเวลาในการปราบปรามและเข้มงวดกวาดขันต่ออาชญากรรมทุกรูปแบบ เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นอย่างพร้อมเพรียงกันก็จะช่วยแก้ปัญหาอาชญากรรมที่เป็นอยู่ลดความรุนแรงลงไปได้

5.3 แบบจำลองของการเกิดอาชญากรรมในเมืองเชียงใหม่

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์ ไม่ได้เกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยใดเพียงปัจจัยหนึ่ง การเกิดอาชญากรรมขึ้นได้นั้นต้องมีองค์ประกอบหลายๆ ประการประกอบกันจึงสามารถทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ ในการศึกษานี้ได้พยายามมุ่งเน้นในด้านการนำเสนอปัจจัยของการเกิดอาชญากรรมในมิติต่างๆ กัน โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองที่เป็นปัจจัยที่มีรูปธรรมชัดเจนมากที่สุด โดยมียุทธศาสตร์ประกอบของสาเหตุในการเกิดอาชญากรรมอื่นๆ ประกอบ เพื่อแสดงถึงมิติทางการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมต่างๆ ซึ่งสามารถทำให้ปัญหาอาชญากรรมที่เป็นอยู่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การเสนอแนะวิธีการในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในตอนท้ายของการศึกษานี้

สิ่งสำคัญทางด้านนิเวศวิทยาของเมือง แม้ว่ายังไม่มีคะแนนชี้ทางด้านอิทธิพลที่มีต่อจิตใจของผู้คน แต่ด้วยลักษณะของอาชญากรรมที่ไม่ได้เกิดขึ้นได้ทั่วไปในเขตเมือง และมีลักษณะทางด้านพื้นที่เฉพาะแห่ง คือ บริเวณใดที่เคยมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นนั้น ก็มักมีอาชญากรรมเกิดขึ้นซ้ำซ้อนในบริเวณนั้นอีก ดังนั้น เมื่อนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรม โดยใช้วิธีการทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ตั้งแต่ การออกแบบฐานข้อมูลอาชญากรรม การลงตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุอาชญากรรม โดยเฉพาะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองกับการเกิดอาชญากรรม ด้วยวิธีการซ้อนทับและวัดตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุ สามารถสรุปถึงปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองและปัจจัยทางด้านผู้กระทำผิด

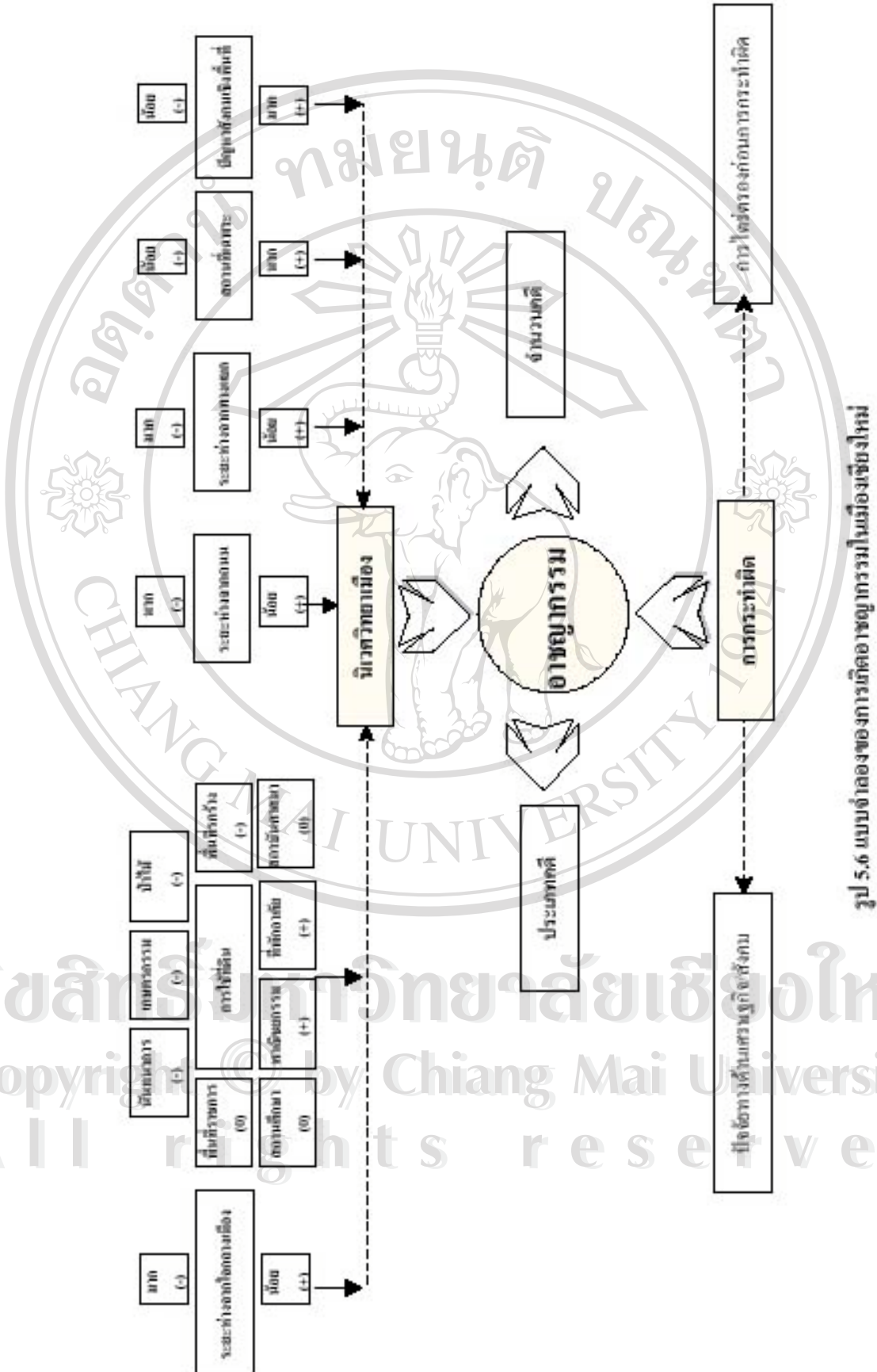
ลักษณะของแบบจำลองการเกิดอาชญากรรมในเมืองเชียงใหม่ แบ่งปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบอาชญากรรมของผู้กระทำผิดในลักษณะ 2 ปัจจัยที่แตกต่างกัน คือ ปัจจัยด้านนิเวศวิทยาของเมือง และปัจจัยทางการกระทำผิดของอาชญากร โดยที่ทุกปัจจัยนั้น ส่งผลต่อการก่ออาชญากรรม และถือว่าเป็นองค์ประกอบในการก่ออาชญากรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การเกิดขึ้นของอาชญากรรมไม่ได้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ จะต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากโอกาสอันประจวบเหมาะที่เกิดขึ้นในสภาพการณ์นั้นๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน หรือมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการประทุษพิศได้มากปรากฏอยู่บนพื้นที่ และการตัดสินใจของผู้กระทำผิดที่จะประกอบอาชญากรรม จากลักษณะของแบบจำลองการเกิดอาชญากรรม ซึ่งจะเน้นในด้านนิเวศวิทยาของเมืองในลักษณะที่เป็นรูปธรรม และสภาพจิตใจและเหตุผลของผู้กระทำผิดที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งอธิบายว่า ลักษณะของการเกิดอาชญากรรม จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีปรากฏการณ์ทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองลักษณะใดลักษณะหนึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ ในทำนองเดียวกัน ต้องมีปัจจัย

เสริมของผู้กระทำผิดที่มีความต้องการเกิดขึ้นเป็นสิ่งสนับสนุนในการตัดสินใจกระทำผิด ยังมีลักษณะร่วมของพื้นที่มากขึ้นเท่าใด โอกาสที่ผู้กระทำผิดที่สามารถกระทำผิดในพื้นที่นั้นๆ ก็มากขึ้นเป็นเงาตามตัว โดยให้ลักษณะทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมนั้น ในด้านคำอธิบายถึงปัจจัยว่ามากหรือน้อย มีความหมายถึงทิศทางของปัจจัยนั้นๆ ที่ปรากฏบนพื้นที่ เช่น ระยะห่างจากใจกลางเมืองว่ามากหรือน้อย ในขณะเดียวกัน เครื่องหมาย + และ - ที่ปรากฏอยู่ในวงเล็บเป็นสิ่งที่จะบ่งชี้การส่งผลต่ออาชญากรรมว่าส่งผลบวก(อาชญากรรมเพิ่มขึ้น) หรือส่งผลลบ(อาชญากรรมลดลง) ต่อการเกิดอาชญากรรม เช่น ระยะห่างจากถนนน้อย(+) หมายความว่ายิ่งพื้นที่ที่เหล่านั้นมีระยะห่างจากถนนน้อย ยิ่งแสดงว่ามีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม ส่วนเครื่องหมาย 0 หมายถึงความไม่ชัดเจนด้านการส่งผลต่อความถี่ในการเกิดอาชญากรรม ที่อาจเป็นไปได้ทั้งทิศทางบวกและลบ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า การกระทำผิดในพื้นที่นั้นต้องมีองค์ประกอบร่วมในพื้นที่จำนวนมากจึงเกิดขึ้นได้ แม้เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งที่ปรากฏบนพื้นที่ ก็อาจเสริมให้มีการกระทำผิดในพื้นที่เกิดขึ้นได้ และต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ทางด้านนิเวศวิทยาของเมือง ว่าในลักษณะพื้นที่เหล่านั้น มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความถี่ในการเกิดอาชญากรรมมากน้อยอย่างไร ยังมีการรวมกันขององค์ประกอบหลายๆ ปัจจัยเข้าด้วยกัน พื้นที่เหล่านั้นก็มีโอกาสเกิดอาชญากรรมได้มากขึ้น(รูป 5.6)

จากแบบจำลองการเกิดอาชญากรรมของเมืองเชียงใหม่ดังกล่าว จึงสามารถอธิบายอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่ไม่มีความเท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ได้ว่า เหตุใดลักษณะบางพื้นที่ที่มีปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาเมืองเกิดขึ้น แต่กลับมีความถี่ในการเกิดอาชญากรรมที่น้อยกว่าพื้นที่อื่นๆ อันเนื่องมาจากความแตกต่างของปัจจัยร่วมในพื้นที่ในบริเวณบางแห่ง ที่ส่งผลให้ความถี่ในการเกิดอาชญากรรมมีความไม่แน่นอน หรือหมายความว่า พื้นที่บางแห่งที่มีปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาเกิดขึ้นเพียงปัจจัยเดียวย่อมมีโอกาสที่เกิดอาชญากรรมน้อย ในขณะที่พื้นที่บางแห่งที่มีปัจจัยด้านพื้นที่ในลักษณะเดียวกัน แต่ก็มีปัจจัยอื่นๆ เข้ามาผสมผสานอยู่ในพื้นที่จึงทำให้พื้นที่เหล่านั้นมีจำนวนคดีอาชญากรรมมากกว่าบริเวณอื่นๆ

ในด้านปัจจัยในการกระทำผิดที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาในพื้นที่ คดีอาชญากรรมไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้โดยปราศจากการกระทำของมนุษย์ จากที่ได้กล่าวมาแล้วถึงลักษณะทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และแรงจูงใจต่อการกระทำผิด สรุปได้ว่า สถานการณ์ทุกรูปแบบสามารถนำไปสู่คนมีการกระทำผิดในพื้นที่ได้ ขึ้นอยู่กับกมลสันดาน และการขอมปล่อยให้อาชญากรรมเหล่านั้นเข้ามามีอิทธิพลครอบงำให้มีการกระทำผิด เพียงแต่มากหรือน้อยแตกต่างกันไปแล้วแต่บุคคล โดยลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจเป็นเพียงการแบ่งแยกความได้เปรียบต่อสถานการณ์ที่มากขึ้น เช่น ผู้กระทำผิดที่เป็นเพศ

รูป 5.6 แบบจำลองของการศึกษาอาชีวการกรมในเมืองเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์ © โดย Chiang Mai University
All rights reserved

ชายอาจได้เปรียบกว่าเพศหญิงเนื่องจากมีความคล่องตัวและกล้าต่อการกระทำผิดมากกว่าเพศหญิง ผู้กระทำผิดที่มีอายุน้อยอาจได้เปรียบต่อการกระทำผิดมากกว่าผู้กระทำผิดสูงวัย เป็นต้น โดยมีปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วยคือการไตร่ตรองต่อการกระทำผิด อันหมายถึงความจำเป็นบีบบังคับ หรือมีการเลือกสถานที่ในการกระทำผิด แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า ผู้กระทำผิดบางส่วนที่ไม่ได้มีการไตร่ตรองมาก่อน อาจกระทำผิดด้วยการขาดสติ ซึ่งหมายความว่า ได้ข้ามขั้นตอนของการพิจารณาการกระทำผิดของตนเอง เข้าไปสู่การกระทำผิดโดยตรง แสดงว่า แม้ขาดปัจจัยด้านใดด้านหนึ่งไป โอกาสต่อการกระทำผิดก็ยังคงมีอยู่ โดยผ่านกระบวนการด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมในการกระทำผิด

ผลของการส่งเสริมซึ่งกันและกันระหว่างปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาของเมือง และการตัดสินใจกระทำผิดของมนุษย์ นำไปสู่อาชญากรรมที่มีรายละเอียดของคดีแตกต่างกันตามประเภทคดี และพฤติกรรมในการกระทำผิด นอกจากนี้ ก็ยังมีผลคืออาชญากรรมที่มีการเกิดขึ้นซ้ำซ้อนในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ในลักษณะของปัจจัยการเกิดอาชญากรรมดังกล่าว หากสามารถจำกัด หรือควบคุมอิทธิพลทั้งนิเวศวิทยาของเมือง และอิทธิพลในการกระทำผิดของมนุษย์ ได้อย่างพร้อมเพรียงกัน ทำให้โอกาสในการเกิดคดีลดลงในหลายๆ ส่วน ซึ่งหมายถึงว่า ผู้กระทำผิดอาจต้องการกระทำผิด แต่ไม่มีโอกาสที่เอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำผิด ในทางกลับกัน เมื่อมนุษย์มีพัฒนาการทาง จริยธรรม สติปัญญา แม้ว่า มีพื้นที่ที่น่าเกิดอาชญากรรมปรากฏขึ้นในเมือง แต่ย่อมไม่มีผู้ที่คิดกระทำผิดเกิดขึ้น ลักษณะเช่นนี้ จึงทำให้เกิดระบบเมืองที่ไร้อาชญากรรมเกิดขึ้น หรือมีอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อยมาก อยู่ในภาวะที่รับได้ เพราะอาชญากรรมกับเมืองเป็นสิ่งคู่กัน แต่ต้องไม่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากจนเกินไป ซึ่งแสดงถึงการขาดการจัดการที่ดีเกี่ยวกับเมือง

5.4 สรุป

โดยสรุป ในบทนี้ ได้แสดงถึงการคาดประมาณพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นซ้ำซ้อน ด้วยปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยาของเมืองที่ใช้วิเคราะห์หาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม ได้แก่ ระยะห่างจากศูนย์กลางธุรกิจทั้งหลักและรองของเมืองเชียงใหม่ การใช้ที่ดิน ระยะห่างจากแนวถนน ระยะห่างจากทางร่วมทางแยกของถนน และระยะห่างจากกลุ่มสังคมเชิงพื้นที่ และ สถานที่เฉพาะที่อาจเกิดอาชญากรรม พบว่า พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมที่คำนวณได้ รวมกลุ่มกันอยู่ในบริเวณเขตเมืองชั้นในมากที่สุด โดยพบมากในเขตคูเมืองตอนในที่เป็นบริเวณใจกลางเมือง จากนั้นจึงกระจายออกไปยังพื้นที่โดยรอบโดยเกาะกลุ่มไปตามถนนสายสำคัญ ที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองเชียงใหม่กับเขตอำเภออื่นๆ ส่วน

บริเวณที่เป็นเขตที่พักอาศัยที่กระจายออกไปนอกเขตเมืองชั้นในนั้น พบมากในบริเวณเขตตำบล ช้างเผือก ด้านหลังวัดเจ็ดยอด และหมู่บ้านจัดสรรริมถนนอ้อมเมือง ตรงกันข้ามกับตลาดอ้อมเมือง-โพธิ์ทอง

ส่วนเขตชานเมืองนั้น มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมสูงในบริเวณที่อยู่ใกล้แนวถนน โดยเฉพาะถนนเชียงใหม่-หางดง และถนนเชียงใหม่-สันกำแพง รวมไปถึงบริเวณห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ต่างๆ ที่ตั้งอยู่โดยรอบเมืองเชียงใหม่ และความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมลดลงเมื่ออยู่ห่างจากสถานที่ที่มีลักษณะดังกล่าว และอยู่ห่างจากเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมต่างๆ ที่ล้อมรอบเมืองเชียงใหม่

ในส่วนของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการเกิดคดีอาชญากรรมในเมืองเชียงใหม่ นั้น แบ่งเป็นความคิดเห็นต่อประชาชนในพื้นที่ และความรู้ความเข้าใจต่อการเกิดอาชญากรรม ในด้านความคิดเห็นต่อประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ เห็นว่า ประชาชนไม่ค่อยมีความตื่นตัวในการป้องกันอาชญากรรม มีความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านต่างๆ ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะมีความร่วมมือในการเป็นพยาน การให้ข้อมูลข่าวสารแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ การเป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม แต่ในด้านการแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายนั้น ประชาชนมีความร่วมมือมากกว่าการให้ความร่วมมือในด้านอื่นๆ

ส่วนในด้านความรู้ความเข้าใจกับปัญหาอาชญากรรมของเมืองเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทราบถึงพื้นที่ที่มักมีคดีอาชญากรรมแต่ละประเภทเกิดขึ้นมากตรงกับความเป็นจริง แต่ก็มีคดีบางประเภทที่ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจคลาดเคลื่อน โดยเฉพาะคดีชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และคดีลักทรัพย์ จึงควรสร้างความเข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นจริงให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจให้ตรงกัน เพื่อให้สามารถสอดส่องดูแลพื้นที่ได้ตรงกับปัญหา ในด้านการป้องกันอาชญากรรมและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเน้นการป้องกันโดยการร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชน การเน้นให้ประชาชนดูแลป้องกันที่พักอาศัยและในละแวกบ้านของตนเอง ซึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมอย่างได้ผล นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่า การเกิดอาชญากรรมมีความไม่แน่นอนในแต่ละปี เพราะภาวะเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงในสังคม แต่อย่างไรก็ตาม แนวโน้มของอาชญากรรมน่าจะลดลง เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจกวาดล้างอย่างจริงจัง รวมไปถึงประชาชนสามารถปรับตัวกับภาวะเศรษฐกิจได้

แบบจำลองของการเกิดอาชญากรรมที่ปรากฏขึ้นในเมืองเชียงใหม่ นั้น เนื่องจากการเกิดอาชญากรรมไม่ได้เกิดขึ้นได้ด้วยเหตุผลใดๆ เพียงประการเดียว แต่ต้องเกิดการร่วมกันระหว่างปัจจัยอื่นๆ ประกอบกัน จึงทำให้อาชญากรรมเกิดขึ้นได้ ในการศึกษาี้ แบ่งปัจจัยดังกล่าวออกเป็น

2 ประเภท คือ ปัจจัยด้านนิเวศวิทยาของเมือง และปัจจัยด้านการกระทำผิดของผู้กระทำผิด ที่มีองค์ประกอบร่วมหลายประการเช่นกัน การเกิดขึ้นพร้อมกันของปัจจัยดังกล่าวช่วยแปรเปลี่ยนให้กลายเป็นโอกาสที่อาจเกิดอาชญากรรมได้ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทรัพย์สินของผู้กระทำผิด หรือพื้นที่พลุกพล่าน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ปัจจัยหนึ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่เพียงอย่างเดียว ไม่ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น แต่หมายถึงโอกาสที่อาชญากรรมอาจเกิดขึ้นยังคงมีอยู่ เพียงแต่โอกาสที่เกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และถ้าหากมีปัจจัยเกิดขึ้นร่วมกันมากกว่าหนึ่งในพื้นที่ และส่งผลให้อาชญากรรมโดยรวมในพื้นที่เกิดขึ้นได้มาก ดังนั้น ควรมีการแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าว โดยเน้นการป้องกันก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ มากกว่าการเกิดอาชญากรรมแล้วจึงติดตามจับกุมผู้กระทำผิด เนื่องจาก ในบางพื้นที่ ลักษณะของเมืองที่เป็นรูปธรรมก็มีลักษณะทางนิเวศวิทยาที่เห็นได้ชัดอยู่แล้ว การเตรียมตัวป้องกันในพื้นที่เหล่านี้ สามารถกระทำได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือประชาชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved